ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា
MINISTRY OF EDUCATION YOUTH AND SPORTS
សាកលវិទ្យាល័យវ៉ាន់ដា
VANDA UNIVERSITY

សារណាបញ្ចប់ថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រ

សារៈសំខាន់នៃស្តង់ដាគណនេយ្យអន្តរជាតិនៃកម្ពុជា១៦

IMPORTANCE OF INTERNATIONAL ACCOUNTING STANDARDS OF CAMBODIA (CIAS-16)

ជំនាញ គណនេយ្យ

រាជធានីភ្នំពេញ-ឆ្នាំ២០២៥
PHNOM PENH-2025

ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា

MINISTRY OF EDUCATION YOUTH AND SPORTS

សាកលវិទ្យាល័យវ៉ាន់ដា

VANDA UNIVERSITY

សារណាបញ្ចប់ថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រ

សារៈសំខាន់នៃស្តង់ដាគណនេយ្យអន្តរជាតិនៃកម្ពុជា១៦

IMPORTANCE OF INTERNATIONAL ACCOUNTING STANDARDS OF CAMBODIA (CIAS-16)

គ្រូណែនាំ៖ ង៉ែត សុខខេម

ជំនាញ គណនេយ្យ

រាជធានីភ្នំពេញ-ឆ្នាំ២០២៥

PHNOM PENH-2025

គណៈកម្មការត្រួតពិនិត្យសារណាបញ្ចប់ថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រជំនាន់ទី២២
ប្រធានបទ៖ សារៈសំខាន់នៃស្តង់ដាគណនេយ្យអន្តរជាតិនៃកម្ពុជា១៦

គណៈកម្មការវាយតម្លៃទី១

បេក្ខបណ្ឌិត មាស សំណាង

គ្រូណែនាំ

ង៉ែត សុខខេម

គណៈកម្មការវាយតម្លៃទី៣

បេក្ខបណ្ឌិត យ៉ែម សុខហៀក

គណៈកម្មការវាយតម្លៃទី២

បេក្ខបណ្ឌិត យ៉ាក វុទ្ធី

ប្រធានគណៈកម្មការវាយតម្លៃនិងជានាយក
មជ្ឈមណ្ឌលស្រាវជ្រាវ

បណ្ឌិត សេង សំអឿន

អនុប្រធានគណៈកម្មការវាយតម្លៃ និងជានាយករង
មជ្ឈមណ្ឌលស្រាវជ្រាវ

បេក្ខបណ្ឌិត ស្រេង ផល្លា

សាកលវិទ្យាធិការ

បណ្ឌិត ហេង វ៉ាន់ដា

សាកលវិទ្យាធិការរងអចិន្ត្រៃយ៍

បណ្ឌិត ហ៊ូ គុជគន្ធលីនណា

អារម្ភកថា

ក្រោយពីបានសិក្សាថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រ ជំនាញ គណនេយ្យ នៅសាកលវិទ្យាល័យ វ៉ាន់ដា អស់រយៈពេល ៤ឆ្នាំសិក្សារួចមក ក្រុមនាងខ្ញុំបានទទួលនូវចំណេះដឹងជាច្រើន ពាក់ព័ន្ធនឹងមុខវិជ្ជាគណនេយ្យជាពិសេស ក្រុមយើងខ្ញុំយល់ច្បាស់ថាជំនាញគណនេយ្យគឺជាជំនាញមួយមានសារៈសំខាន់ផងដែរ សម្រាប់ទីផ្សារបច្ចុប្បន្ន ទាំងអ្នកសិក្សា ក៏ដូចជានៅក្នុងអាជីវកម្ម ទាំងក្នុងវិស័យរដ្ឋ វិស័យឯកជន ឬអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល សុទ្ធសឹងតែត្រូវអនុវត្តទាក់ទងនឹងគណនេយ្យដូចគ្នា។ ដោយឡែកដើម្បីឱ្យការសិក្សារបស់និស្សិតកាន់តែមានគុណភាពខ្ពស់ សាកលវិទ្យាល័យ វ៉ាន់ដា បានបញ្ចូលនូវមុខជំនាញសំខាន់ៗដែលពាក់ព័ន្ធនឹងការងារគណនេយ្យហិរញ្ញវត្ថុ និងធនាគារ តាមកម្មវិធីសិក្សាក្នុងឆ្នាំសិក្សាទីមួយ រហូតដល់ឆ្នាំសិក្សាទី៤។

ហេតុនេះហើយទើបយើងត្រូវស្វែងយល់ និងសិក្សាស្រាវជ្រាវអំពីជំនាញគណនេយ្យ ព្រោះវាមានសារៈសំខាន់ក្នុងការរស់នៅប្រចាំថ្ងៃ សម្រាប់អ្នកសិក្សា ក៏ដូចជាអ្នកធ្វើអាជីវកម្មតូចធំផ្សេងៗ ដើម្បីពង្រឹងប្រសិទ្ធភាពគ្រប់គ្រងនៅក្នុងស្ថាប័នរបស់ខ្លួន ក្នុងន័យឆ្លើយតបឱ្យបានល្អប្រសើរនឹងគោលនយោបាយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលដែលបានដាក់ចេញ។ ដោយក្រុមនាងខ្ញុំ សង្កេតឃើញថាកិច្ចការងារមួយនេះមានសារៈសំខាន់ខ្លាំងស្របពេលនៃការសរសេរសារណាបញ្ចប់ការសិក្សាថ្នាក់បរិញ្ញាបត្របានមកដល់ ទើបក្រុមនាងខ្ញុំសម្រេចចិត្តជ្រើសរើសយកនូវប្រធានបទមួយស្ដីពី «**សារៈសំខាន់នៃស្តង់ដាគណនេយ្យអន្តរជាតិនៃកម្ពុជា១៦**»យកមកធ្វើការសិក្សាស្រាវជ្រាវ និងចងក្រងក្នុងគោលបំណងឱ្យអ្នកស្រាវជ្រាវទាំងអស់បានយល់ដឹងកាន់តែស៊ីជម្រៅពីការរៀបចំសារណា និងសារៈសំខាន់នៃស្តង់ដាគណនេយ្យអន្តរជាតិ ។ ក្រុមនាងខ្ញុំសង្ឃឹមថាការរៀបចំសារណានេះ នឹងបានចូលរួមចំណែកក្នុងការស្រាវជ្រាវរបស់និស្សិតជំនាន់ក្រោយៗ ព្រមទាំងអ្នកស្រាវជ្រាវដ៏ទៃទៀតដែលមានបំណងសិក្សាស្វែងយល់ពីកិច្ចការនេះ។

ជាទីបញ្ចប់ក្រុមនាងខ្ញុំ សូមមេត្តាខន្តី អភ័យទោស ពីសំណាក់លោកគ្រូ អ្នកគ្រូ រៀមច្បង និងអ្នកអានទាំងអស់ នូវរាល់កំហុសឆ្គងដែលកើតមានដោយអចេតនា នៅក្នុងសារណានេះ ហើយក្រុមនាងខ្ញុំរីករាយនឹងទទួលយករាល់ការរិះគន់ក្នុងន័យស្ថាបនា ដើម្បីឱ្យការរៀបចំលើកក្រោយទៀតមានភាពកាន់តែល្អប្រសើរ។

រចនាសម្ព័ន្ធ

ឌុល ស្រីអូន
ID: B22/2089

ហៃ ស៊ីហ័រ
ID: B22/2074

កែ សាន្តអ៊ី
ID: B22/2175

ចាន់ សៀវយាក
ID: B22/2185

សុខ មករា
ID: B22/2145

សេចក្តីថ្លែងអំណរគុណ

ក្រុមនាងខ្ញុំ ជានិស្សិតនៃសាកលវិទ្យាល័យ វ៉ាន់ដា ថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រ ជំនាន់ទី២២ ជំនាញ គណនេយ្យ៖

សូមសំដែងនូវការគោរពដឹងគុណ និងថ្លែងអំណរគុណដ៏ជ្រាលជ្រៅចំពោះ

ក្រុមគ្រួសារដែលបានជួយឧបត្ថម្ភ គាំទ្រ ទាំងសម្ភារៈ ថវិកា និងស្មារតី ជំរុញលើកទឹកចិត្ត ដល់ក្រុមយើងខ្ញុំ ក្នុងការសិក្សារៀនសូត្រដើម្បីទទួលបានចំណេះដឹងរហូតមកដល់សព្វថ្ងៃនេះ។ ក្នុងនោះក្រុមនាងខ្ញុំ សូមសំដែងនូវការគោរព និងកតញ្ញូតាធម៌យ៉ាងជ្រាលជ្រៅបំផុត ដល់អ្នកមានគុណ ដែលបានផ្តល់កំណើតដល់នាងខ្ញុំគ្រប់រូប និងសូមគោរពថ្លែងអំណរគុណយ៉ាងជ្រាលជ្រៅ ដល់បណ្ដាសាស្ត្រាចារ្យ លោកគ្រូ អ្នកគ្រូទាំងអស់ ដែលបានបណ្តុះបណ្តាលក្រុមយើងខ្ញុំនាពេលកន្លងមក។

ក្រុមនាងខ្ញុំ សូមសំដែងនូវការគោរពដឹងគុណដ៏ជ្រាលជ្រៅដល់ឯកឧត្តមបណ្ឌិត **ហេង វ៉ាន់ដា** សាកលវិទ្យាធិការនៃសាកលវិទ្យាល័យ វ៉ាន់ដា ដែលបានផ្តល់ទីកន្លែងបណ្តុះបណ្តាល ព្រមទាំងផ្តល់បទពិសោធន៍យ៉ាងច្រើនដល់យើងខ្ញុំទាំងអស់គ្នា។

សូមគោរពថ្លែងអំណរគុណចំពោះលោកគ្រូ **ខ៉ែត សុខខេម** ជាគ្រូណែនាំ ដោយបានជួយជ្រោមជ្រែងបង្ហាត់បង្ហាញសព្វបែបយ៉ាង ដើម្បីជួយដល់ក្រុមនាងខ្ញុំបញ្ចប់កិច្ចការសារណានេះជាស្ថាពរ។

សូមគោរពថ្លែងអំណរគុណដល់សាស្ត្រាចារ្យ និងបុគ្គលិកនៃសាកលវិទ្យាល័យ វ៉ាន់ដាទាំងអស់ដែលបានខិតខំប្រឹងប្រែងក្នុងការបង្ហាត់បង្ហាញ លើកទឹកចិត្ត អនុគ្រោះដល់ក្រុមនាងខ្ញុំ រហូតធ្វើឱ្យការសិក្សាបានបញ្ចប់ និងទទួលបានជោគជ័យគួរជាទីមោទនៈ។

ឆ្លៀតក្នុងឱកាសនេះដែរ ក្រុមនាងខ្ញុំសូមប្រសិទ្ធពរជ័យជូនដល់បុគ្គលទាំងអស់ខាងលើឱ្យជួបតែពុទ្ធពរទាំងបួនប្រការ គឺអាយុ វណ្ណៈ សុខៈ ពលៈ កុំបីឃ្លៀងឃ្លាតឡើយ។

អំណះអំណាង

ក្រុមនាងខ្ញុំ ជានិស្សិតបរិញ្ញាបត្រ ជំនាញគណនេយ្យនៃសាកលវិទ្យាល័យ វ៉ាន់ដា ជំនាន់ទី២២៖

សូមធានាអះអាងថា ខ្លឹមសារសារណាក្រោមប្រធានបទ **«សារៈសំខាន់នៃស្តង់ដាគណនេយ្យអន្តរជាតិនៃកម្ពុជា១៦»** នេះគឺជាស្នាដៃរបស់ក្រុមនាងខ្ញុំ ដោយគ្មានការពាក់ព័ន្ធទៅនឹងរបាយការណ៍ស្រាវជ្រាវរបស់អ្នកផ្សេងឡើយ។ ទិន្នន័យ និងលទ្ធផលនៃការស្រាវជ្រាវដែលបានលើកឡើងនេះជាអត្ថបទស្រាវជ្រាវថ្មីសុទ្ធសាធ ដែលពុំធ្លាប់មានជនណាម្នាក់យកទៅប្រើប្រាស់ក្នុងការស្រាវជ្រាវពីមុនឡើយ។

ថ្ងៃពុធ..៨កើត ខែកត្តិក ឆ្នាំម្សាញ់ សប្តស័ក ព.ស.២៥៦៩

ថ្ងៃទី..២៩.. ខែតុលា ឆ្នាំ២០២៥

ហត្ថលេខាតំណាងក្រុម

ឌុល ស្រីអូន

សេចក្តីសង្ខេបនៃការស្រាវជ្រាវ

ក្នុងពេលបច្ចុប្បន្ននេះរាជរដ្ឋាភិបាល កំពុងតែយកចិត្តទុកដាក់ទៅលើគណនេយ្យភាព និងតម្លាភាពនៃទិន្នន័យហិរញ្ញវត្ថុ ដោយមើលឃើញថានៅក្នុងអាជីវកម្មមួយចំនួន នៅមានចំណុចខ្សោយទៅលើព័ត៌មានរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ នៅតែមិនទាន់ត្រឹមត្រូវ ច្បាស់លាស់ និងស្របទៅតាមស្តង់ដាគណនេយ្យអន្តរជាតិនៅឡើយ។

ហេតុនេះហើយ ទើបរាជរដ្ឋាភិបាលខិតខំរិះរកបង្កើតនូវប្រសិទ្ធភាពគណនេយ្យ ដោយធ្វើយ៉ាងណាឱ្យប្រតិបត្តិការហិរញ្ញវត្ថុ ក្នុងអាជីវកម្មទាំងអស់ចេញមកស្របតាមច្បាប់ និងស្តង់ដាអន្តរជាតិ។ បើយើងនិយាយចំពោះអ្នកសិក្សាត្រូវការសិក្សារៀនសូត្រទៅលើមុខជំនាញដែលស្របទៅតាមស្តង់ដា និងមានប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់ ហើយមានទីផ្សារការងារទូលំទូលាយ ដូចជានៅក្នុងសាកលវិទ្យាល័យ វ៉ាន់ដា មាននូវមុខជំនាញគណនេយ្យ រួមទាំងមាននូវសាស្ត្រាចារ្យដែលមានវិជ្ជាជីវៈខ្ពស់ក្នុងការបង្រៀន និងកម្មវិធីសិក្សាដែលស្របទៅតាមស្តង់ដា ជាហេតុធ្វើឱ្យសិស្សនិស្សិតដែលបានមកសិក្សានៅទីនេះទទួលបាននូវចំណេះ ជំនាញ ដែលមានប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់ ហើយនៅពេលដែលសិស្សនិស្សិតបានបញ្ចប់ការសិក្សានៅទីនេះ មានឱកាសជាច្រើនក្នុងការរកការងារធ្វើ។ ចំណែកឯគ្រប់សហគ្រាសអាជីវកម្មទាំងអស់ មិនថាតែអង្គភាពរដ្ឋក្តី និងអង្គភាពឯកជនក្តី រួមទាំងអាជីវកម្មតូចធំជាច្រើនសុទ្ធសឹងតែត្រូវការនៅទិន្នន័យ ដែលមានភាពត្រឹមត្រូវច្បាស់លាស់ រាល់ការវិភាគលើរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ ការកត់ត្រាប្រតិបត្តិការប្រចាំថ្ងៃនៅក្នុងអាជីវកម្មរបស់ខ្លួន ហើយរបាយការណ៍ទាំងនោះត្រូវតែអនុលោមហើយស្របទៅតាមស្តង់ដាគណនេយ្យអន្តរជាតិ។ ដោយមើលឃើញថា ការអនុវត្តទៅតាមស្តង់ដាគណនេយ្យអន្តរជាតិ អាចជួយបង្កើនតម្លាភាព និងភាពត្រឹមត្រូវច្បាស់លាស់នៃរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ និងមិនសូវមានហានិភ័យច្រើនចំពោះទិន្នន័យនៅក្នុងអាជីវកម្ម មិនតែប៉ុណ្ណោះ វាជាចំណែកមួយក្នុងការជួយបង្កើននូវការវិនិយោគពីបណ្តាលក្រុមហ៊ុន ឬស្ថាប័នផ្សេងៗទាំងក្នុង និងក្រៅប្រទេស ចូលរួមកសាងអភិវឌ្ឍអាជីវកម្មជាមួយគ្នាថែមទៀតផង។ ដូចនេះ បានជាក្រុមនាងខ្ញុំមានគោលបំណងក្នុងការបកស្រាយអំពី « **សារៈសំខាន់នៃស្តង់ដាគណនេយ្យអន្តរជាតិនៃកម្ពុជា១៦** »។

ជាក់ស្តែងបានជា ក្រុមនាងខ្ញុំធ្វើការសិក្សាស្រាវជ្រាវ និងលើកយកនូវប្រធានបទស្តីពី សារៈសំខាន់នៃស្តង់ដាគណនេយ្យអន្តរជាតិនៃកម្ពុជា ១៦ ដើម្បីយកមកធ្វើការបកស្រាយឱ្យបានលម្អិតទៅលើប្រវត្តិ ទស្សនៈទូទៅ ទស្សនៈ វិស័យ បេសកកម្ម គោលការណ៍ អត្ថប្រយោជន៍ រួមទាំងបញ្ហាប្រឈម ផលប៉ះពាល់ និងចំណុចសំខាន់ៗផ្សេងៗជាច្រើនទៀត។ ជាពិសេសនៅក្នុងនោះផងដែរ ក្រុមនាងខ្ញុំក៏ចង់បកស្រាយឱ្យបានកាន់តែស៊ីជម្រៅ និងចង់ឱ្យមានការស្វែងយល់ច្បាស់លាស់អំពីសារៈសំខាន់នៃស្តង់ដាគណនេយ្យអន្តរជាតិនៃកម្ពុជា១៦ ព្រោះវាមានភាពចាំបាច់ចំពោះអ្នកសិក្សា អាជីវកម្ម និងសង្គមជាតិ។

ឆ្លងតាមរយៈការសិក្សាស្រាវជ្រាវនេះ ស្តង់ដាគណនេយ្យអន្តរជាតិនៃកម្ពុជា១៦ ពិតជាមានសារៈសំខាន់សម្រាប់ការធានាបាននូវព័ត៌មានហិរញ្ញវត្ថុ ដែលមានភាពច្បាស់លាស់ ស្របតាមច្បាប់ជាតិ និងអន្តរជាតិ។ ដូចនេះ យើងអាចសន្និដ្ឋានបានថា ស្តង់ដាគណនេយ្យអន្តរជាតិ មានតួនាទីយ៉ាងសំខាន់ក្នុងការបង្កើនប្រសិទ្ធភាពនៃការគ្រប់គ្រង និងការជំរុញសេដ្ឋកិច្ចសង្គមជាតិឱ្យបានកាន់តែរីកចម្រើន។

មាតិកា

ទំព័រ

អារម្ភកថា i

រចនាសម្ព័ន្ធ.. ii

សេចក្តីថ្លែងអំណរគុណ iii

អំណះអំណាង vi

សេចក្តីសង្ខេបនៃការស្រាវជ្រាវ v

មាតិកា.. vi

ជំពូកទី១
សេចក្តីផ្តើម

១.១ លំនាំបញ្ហានៃការស្រាវជ្រាវ ១

១.២ ចំណោទបញ្ហានៃការស្រាវជ្រាវ..២

១.៣ គោលបំណងនៃការស្រាវជ្រាវ..២

១.៤ ទំហំដែនកំណត់ និងវិសាលភាពនៃការស្រាវជ្រាវ ២

    ១.៤.១ ទំហំដែនកំណត់..២

    ១.៤.២ វិសាលភាពនៃការស្រាវជ្រាវ..២

១.៥ វិធីសាស្ត្រនៃការស្រាវជ្រាវ..២

    ១.៥.១ ការប្រមូលទិន្នន័យតាមបែបគុណវិស័យ ៣

១.៦ សារៈសំខាន់នៃការស្រាវជ្រាវ..៣

១.៧ រចនាសម្ព័ន្ធនៃការស្រាវជ្រាវ..៤

ជំពូកទី២
សារៈសំខាន់នៃស្តង់ដាគណនេយ្យអន្តរជាតិនៃកម្ពុជា

២.១ លក្ខណៈទូទៅនៃស្តង់ដាគណនេយ្យអន្តរជាតិនៃកម្ពុជា.. ៥

    ២.១.១ និយមន័យគណនេយ្យ និងស្តង់ដាគណនេយ្យអន្តរជាតិនៃកម្ពុជា ៥

    ២.១.២ ប្រវត្តិនៃគណនេយ្យ និងស្តង់ដាគណនេយ្យអន្តរជាតិនៃកម្ពុជា.. ៦

    ២.១.៣ ទ្រឹស្តីនៃគណនេយ្យ និងស្តង់ដាគណនេយ្យអន្តរជាតិនៃកម្ពុជា ៦

២.២ ទស្សនៈទូទៅទៅលើស្តង់ដាគណនេយ្យអន្តរជាតិនៃកម្ពុជា.. ៦

    ២.២.១ វិសាលភាពនៃការអនុវត្ត..៧

    ២.២.២ គោលការណ៍ និងចំណុចសំខាន់..៧

        ក.ការទទួលស្គាល់ ៨

        ខ.ការវាស់វែង ៩

        គ.ការលែងទទួលស្គាល់ ៩

ឃ.ការលាតត្រដាង ១០
២.៣ សារៈសំខាន់ និងផលប៉ះពាល់នៃស្តង់ដាគណនេយ្យអន្តរជាតិនៃកម្ពុជា.................................. ១២

ជំពូកទី៣

សារៈសំខាន់នៃស្តង់ដាគណនេយ្យអន្តរជាតិនៃកម្ពុជា១៦ នៅក្នុងស្ថាប័ននិយ័តករគណនេយ្យ និងសវនកម្ម

៣.១ ស្ថានភាពទូទៅរបស់និយ័តករគណនេយ្យ និងសវនកម្ម.. ១៣
៣.១.១ ប្រវត្តិរបស់និយ័តករគណនេយ្យ និងសវនកម្ម ១៦
៣.១.២ ទស្សនវិស័យ និងបេសកកម្មរបស់និយ័តករគណនេយ្យ និងសវនកម្ម ១៧
៣.១.៣ រចនាសម្ព័ន្ធ និងតួនាទីរបស់និយ័តករគណនេយ្យ និងសវនកម្ម ២០
៣.២ ទស្សនៈរបស់និយ័តករគណនេយ្យ និងសវនកម្មទៅលើ (CIAS-16) ២០
៣.២.១ វិសាលភាពនៃការអនុវត្ត.. ២១
៣.២.២ គោលការណ៍ និងចំណុចសំខាន់ ២១
ក.ការទទួលស្គាល់ ២៣
ខ.ការវាស់វែង ២៤
គ.ការលែងទទួលស្គាល់ ២៥
ឃ.ការលាតត្រដាង... ២៦
៣.២.៣ សារៈសំខាន់នៃស្តង់ដាគណនេយ្យអន្តរជាតិនៃកម្ពុជា១៦ .... ២៦
ក.ការធានាភាពត្រឹមត្រូវ និងសុចរិតនៃរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ ២៧
ខ.ការជំរុញការវិនិយោគ ២៩
គ.ការគ្រប់គ្រងប្រសិទ្ធភាពទ្រព្យសកម្ម...៣០
៣.៣ ផលប៉ះពាល់នៃស្តង់ដាគណនេយ្យអន្តរជាតិនៃកម្ពុជា១៦ចំពោះប្រតិបត្តិការអាជីវកម្ម ៣២

ជំពូកទី៤

ការវិភាគលើចំណុចខ្លាំង និងចំណុចខ្សោយ

៤.១ ការវិភាគលើចំណុចខ្លាំង... ៣៤
៤.២ ការវិភាគលើចំណុចខ្សោយ ៣៥

ជំពូកទី៥

សេចក្តីសន្និដ្ឋាន និងការផ្តល់អនុសាសន៍

៥.១ សេចក្តីសន្និដ្ឋាន ៣៦
៥.២ ការផ្តល់អនុសាសន៍ ៣៧
ឯកសារយោង
ឧបសម្ព័ន្ធ

ជំពូកទី១
សេចក្តីផ្តើម

១.១ លំនាំបញ្ហានៃការស្រាវជ្រាវ

នៅក្នុងពេលបច្ចុប្បន្ននេះ ប្រទេសនៅលើសកលលោក រួមទាំងប្រទេសកម្ពុជាយើងមួយផងដែរ គ្រប់ក្រុមហ៊ុន សហគ្រាសតូចធំទាំងអស់ មិនថាអង្គភាពរដ្ឋក្តី ឯកជនក្តី ឬអង្គភាពក្រៅរដ្ឋាភិបាលក្តី រាល់ការបង្កើតអាជីវកម្មទាំងអស់របស់ពួកគេ គឺក្នុងគោលបំណងចង់ទទួលបាននូវប្រាក់ចំណេញ។ ហើយទទឹមនឹងនោះ គ្រប់អង្គភាពទាំងអស់សុទ្ធតែត្រូវការនូវផ្នែកផ្សេងៗគ្នាជាច្រើន ដែលជាចំណែកក្នុងការចូលរួមជួយអភិវឌ្ឍន៍អាជីវកម្ម របស់ក្រុមហ៊ុនមានដំណើរការទៅមុខ។ ក្នុងនោះក៏មាននូវផ្នែកគណនេយ្យមួយ ដែលបានដើរតួនាទីយ៉ាងសកម្ម ក្នុងដំណើរការអាជីវកម្ម ហើយគណនេយ្យជាអ្នកធ្វើការវិភាគ កត់ត្រាគ្រប់ប្រតិបត្តិការ រៀបចំឯកសាររបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ និងទិន្នន័យផ្សេងៗទៀត ដែលកើតមានឡើងជាប្រចាំថ្ងៃនៅក្នុងអង្គភាព។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ គ្រប់ការវិភាគ ការកត់ត្រា ការរៀបចំឯកសារ និងរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ នៅក្នុងអង្គភាពនីមួយៗ មិនប្រាកដថាទទួលបាននូវទិន្នន័យដែលត្រឹមត្រូវ ច្បាស់លាស់ទាំងអស់នោះទេ ក៏នៅតែមាននូវចំណុចខ្វះខាតមួយចំនួនផងដែរ។

ដោយមើលឃើញថា នៅក្នុងអង្គភាពអាជីវកម្មមួយចំនួន បើយោងទៅតាមការសង្កេតមើលទៅលើព័ត៌មាននៃរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ គឺថានៅតែមិនទាន់ត្រឹមត្រូវ ច្បាស់លាស់ និងសមស្របទៅតាមស្តង់ដាគណនេយ្យអន្តរជាតិនៅឡើយ ទើបរាជរដ្ឋាភិបាលកំពុងតែយកចិត្តទុកដាក់ទៅលើគណនេយ្យភាព និងតម្លាភាពនៃទិន្នន័យហិរញ្ញវត្ថុ ហើយរាជរដ្ឋាភិបាលខិតខំរិះរក និងបង្កើតនូវប្រសិទ្ធភាពគណនេយ្យ ដោយធ្វើយ៉ាងណាឱ្យប្រតិបត្តិការហិរញ្ញវត្ថុក្នុងអាជីវកម្មទាំងអស់ចេញមកស្របតាមច្បាប់ និងស្តង់ដាអន្តរជាតិ។ នៅពេលដែលអង្គភាពអាជីវកម្មទាំងអស់ អនុវត្តតាមច្បាប់នៃស្តង់ដាគណនេយ្យអន្តរជាតិបានត្រឹមត្រូវ ច្បាស់លាស់ ទើបមិនសូវមានកំហុសខុសឆ្គង និងមិនមានហានិភ័យ ឬក៏បញ្ហាប្រឈមច្រើនដែលកើតឡើងចំពោះទិន្នន័យហិរញ្ញវត្ថុនៅក្នុងអង្គភាពអាជីវកម្មរបស់ពួកគេ ហើយមិនត្រឹមតែប៉ុណ្ណោះវាជាចំណែកដ៏សំខាន់មួយ ក្នុងការជួយបង្កើននូវការវិនិយោគពីគ្រប់បណ្តាលសហគ្រាស ឬក្រុមហ៊ុនផ្សេងៗជាច្រើន ចូលរួមកសាងអភិវឌ្ឍន៍អាជីវកម្មជាមួយគ្នាបានថែមទៀតផង។ បើយើងនិយាយចំពោះអ្នកសិក្សា ក៏ដូចជាសិស្សនិស្សិតវិញ គឺត្រូវការសិក្សារៀនសូត្រទៅលើមុខជំនាញណាដែលស្របទៅតាមស្តង់ដា និងមានប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់ ហើយរួមទាំងមានទីផ្សារការងារទូលំទូលាយដូចជានៅក្នុងសាកលវិទ្យាល័យ វ៉ាន់ដា មានការបណ្តុះបណ្តាលលើមុខជំនាញគណនេយ្យ ចំណែកឯសាស្ត្រាចារ្យមានវិជ្ជាជីវៈខ្ពស់ក្នុងការបង្រៀន និងកម្មវិធីសិក្សាដែលសមស្របទៅតាមស្តង់ដា ជាហេតុធ្វើឱ្យសិស្សនិស្សិតដែលបានមកសិក្សានៅទីនេះទទួលបាននូវចំណេះ ជំនាញ ដែលមានប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់ ហើយនៅពេលដែលសិស្សនិស្សិតបានបញ្ចប់ការសិក្សានៅទីនេះ មានឱកាសជាច្រើនក្នុងការស្វែងរកការងារធ្វើ។

ជាការពិតណាស់ ដោយសារតែបានមើលឃើញនូវអត្ថប្រយោជន៍ និងសារៈសំខាន់ទាំងនេះហើយ ទើបក្រុមនាងខ្ញុំសម្រេចចិត្តជ្រើសរើសយកប្រធានបទស្តីពី «សារៈសំខាន់នៃស្តង់ដាគណនេយ្យអន្តរជាតិនៃកម្ពុជា១៦» យកមកធ្វើការសិក្សាស្រាវជ្រាវ និងចងក្រងជាសារណាបញ្ចប់ការសិក្សាថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រ។

១.២ ចំណោទបញ្ហានៃការស្រាវជ្រាវ

ការអនុវត្តតាមច្បាប់នៃស្តង់ដាគណនេយ្យអន្តរជាតិ គឺពិតជាមានអត្ថប្រយោជន៍ និងសារៈសំខាន់ខ្លាំងណាស់ ចំពោះសហគ្រាស អាជីវកម្មតូចធំជាច្រើន ដែលជាចំណែកមួយក្នុងការជួយធ្វើឱ្យអាជីវកម្មមានភាពរីកចម្រើន។ អាស្រ័យហេតុនេះហើយ ទើបបានជាយើងត្រូវតែអនុវត្តន៍ទៅតាមស្តង់ដាគណនេយ្យអន្តរជាតិ ដើម្បីជៀសវាងការកើតមាននូវហានិភ័យ ឬបញ្ហាប្រឈមផ្សេងៗទៅលើទិន្នន័យហិរញ្ញវត្ថុនៅក្នុងអាជីវកម្ម ហើយថែមទាំងជួយជំរុញក្នុងការអភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ចប្រទេសជាតិឱ្យកាន់តែមានភាពរីកចម្រើនថែមទៀតផង។ ដើម្បីបានជាទុន និងជាកញ្ចក់ឆ្លុះបញ្ចាំងអំពីទិដ្ឋភាពទូទៅជុំវិញនៃប្រធានបទ សារៈសំខាន់នៃស្តង់ដាគណនេយ្យអន្តរជាតិនៃកម្ពុជា ១៦ យើងគួរគប្បីស្វែងយល់ពីសំណួរមួយចំនួនខាងក្រោមជាមុនសិន។

១. តើនិយ័តករគណនេយ្យ និងសវនកម្ម មានទស្សនៈយ៉ាងដូចម្តេចខ្លះចំពោះការអនុវត្តស្តង់ដាគណនេយ្យអន្តរជាតិនៃកម្ពុជា១៦ ?

២. តើស្តង់ដាគណនេយ្យអន្តរជាតិនៃកម្ពុជា១៦ មានសារៈសំខាន់ និងផលប៉ះពាល់អ្វីខ្លះទៅលើរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុចំពោះប្រតិបត្តិការអាជីវកម្មនៅកម្ពុជា ?

១.៣ គោលបំណងនៃការស្រាវជ្រាវ

ចំពោះគោលបំណងនៃការស្រាវជ្រាវនេះ គឺដើម្បីចង់ឱ្យយើងស្វែងយល់អំពី៖

- យល់ដឹងកាន់តែច្បាស់ទៅលើការអនុវត្តស្តង់ដាគណនេយ្យអន្តរជាតិនៃកម្ពុជា១៦
- យល់ដឹងទាក់ទងទៅនឹងសារៈសំខាន់ និងផលប៉ះពាល់នៃស្តង់ដាគណនេយ្យអន្តរជាតិនៃកម្ពុជា១៦ ទៅលើរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុចំពោះប្រតិបត្តិការអាជីវកម្មនៅកម្ពុជា។

១.៤ ទំហំដែនកំណត់ និងវិសាលភាពនៃការស្រាវជ្រាវ

១.៤.១ ទំហំដែនកំណត់

ទិន្នន័យដែលយកមកសិក្សាស្រាវជ្រាវនេះ បានមកពីការស្រាវជ្រាវតាមរយៈគេហៈទំព័ររបស់និយ័តករគណនេយ្យ និងសវនកម្ម ដែលសព្វថ្ងៃស្ថាប័ននេះមានទីតាំងស្ថិតនៅផ្លូវលេខ ៩២ សង្កាត់វត្តភ្នំ ខណ្ឌដូនពេញ រាជធានីភ្នំពេញ ក៏ដូចជាឯកសារពាក់ព័ន្ធដែលមាននៅក្នុងសៀវភៅពុម្ពនៃសាកលវិទ្យាល័យវ៉ាន់ដាផងដែរ។

១.៤.២ វិសាលភាពនៃការស្រាវជ្រាវ

តាមរយៈការសិក្សាស្រាវជ្រាវខាងលើនេះ ក្រុមនាងខ្ញុំ បានយកមកសិក្សាត្រឹមតែ «សារៈសំខាន់នៃស្តង់ដាគណនេយ្យអន្តរជាតិនៃកម្ពុជា១៦» តែប៉ុណ្ណោះក្នុងចំណោមស្តង់ដាដែលបានអនុម័តនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា។

១.៥ វិធីសាស្ត្រនៃការស្រាវជ្រាវ

១.៥.១ ការប្រមូលទិន្នន័យតាមបែបគុណវិស័យ

ការសិក្សាស្រាវជ្រាវ ត្រូវបានប្រមូលទិន្នន័យតាមបែបគុណវិស័យដែលផ្តោតទៅលើការវិភាគ ការពិភាក្សាជាក្រុម ការស្រាវជ្រាវតាមរយៈគេហៈទំព័ររបស់និយ័តករគណនេយ្យ និងសវនកម្ម ការស្រាវជ្រាវទិន្នន័យពីឯកសារពាក់ព័ន្ធដែលមាននៅក្នុងសៀវភៅពុម្ពនៃសាកលវិទ្យាល័យវ៉ាន់ដា ដែលទាក់ទងទៅនឹងប្រធានបទ ដើម្បីយកមកធ្វើការសិក្សាស្រាវជ្រាវក្នុងគោលបំណងបញ្ជាក់ពីសារៈសំខាន់ និងផលប៉ះពាល់នៃស្តង់ដាគណនេយ្យអន្តរជាតិនៃ

កម្ពុជា១៦ ទៅលើរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុចំពោះប្រតិបត្តិការអាជីវកម្មនៅកម្ពុជា។

សម្រាប់សំណួរទី១៖ ការសិក្សាស្រាវជ្រាវនេះ ត្រូវបានប្រមូលទិន្នន័យតាមបែបគុណវិស័យដែលផ្តោតទៅលើការវិភាគ ការស្រាវជ្រាវទិន្នន័យពីកម្រងឯកសារពាក់ព័ន្ធ ការស្រាវជ្រាវតាមរយៈគេហៈទំព័របណ្តាញសង្គមរបស់ស្ថាប័នផ្ទាល់ ការដកស្រង់នូវឯកសារមេរៀនដែលទាក់ទងជាមួយប្រធានបទ និងធ្វើការសាកសួរព័ត៌មានបន្ថែមពីលោកគ្រូណែនាំ។

សម្រាប់សំណួរទី២៖ ការសិក្សាស្រាវជ្រាវនេះ ត្រូវបានប្រមូលទិន្នន័យតាមបែបគុណវិស័យដែលផ្តោតទៅលើការវិភាគ ការស្រាវជ្រាវទិន្នន័យពីកម្រងឯកសារពាក់ព័ន្ធ ការស្រាវជ្រាវតាមរយៈគេហៈទំព័របណ្តាញសង្គមរបស់ស្ថាប័នផ្ទាល់ ការដកស្រង់នូវឯកសារមេរៀនដែលពាក់ព័ន្ធជាមួយប្រធានបទ និងធ្វើការសាកសួរព័ត៌មានបន្ថែមពីលោកគ្រូណែនាំ។

១.៦ សារៈសំខាន់នៃការស្រាវជ្រាវ

ការសិក្សាស្រាវជ្រាវនេះពិតជាបានផ្តល់នូវសារៈសំខាន់ និងអត្ថប្រយោជន៍យ៉ាងច្រើនចំពោះ៖

១.៦.១ ចំពោះក្រុមអ្នកស្រាវជ្រាវផ្ទាល់

- ជួយបង្កើននូវចំណេះដឹង ជំនាញ ទាំងទ្រឹស្តី និងការអនុវត្តជាក់ស្តែង
- ចេះធ្វើការជាក្រុម ចេះយោគយល់ និងជួយដោះស្រាយបញ្ហានៅក្នុងក្រុម
- មានទំនួលខុសត្រូវលើកិច្ចការស្រាវជ្រាវ និងបានពង្រឹងនូវការយល់ដឹងបានច្រើន
- យល់ដឹងកាន់តែច្បាស់ទៅលើការអនុវត្តស្តង់ដាគណនេយ្យអន្តរជាតិនៃកម្ពុជា១៦
- យល់ដឹងទាក់ទងទៅនឹងសារៈសំខាន់ និងផលប៉ះពាល់នៃស្តង់ដាគណនេយ្យអន្តរជាតិនៃកម្ពុជា១៦ ទៅលើរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ ចំពោះប្រតិបត្តិការអាជីវកម្មនៅកម្ពុជា។

១.៦.២ ចំពោះស្ថាប័ន

- យល់ដឹងពីចំណុចខ្លាំង និងចំណុចខ្សោយដើម្បីធ្វើការកែលម្អនូវចំណុចខ្វះខាត និងអភិវឌ្ឍន៍បន្ថែម
- បង្កើនទំនុកចិត្តពីអតិថិជន និងអ្នកវិនិយោគ
- ផ្សព្វផ្សាយពីវិសាលភាព និងកេរ្តិ៍ឈ្មោះរបស់ស្ថាប័ន។

១.៦.៣ ចំពោះសង្គម

- ជួយជាចំណេះដឹងមួយចំនួនដល់ការស្រាវជ្រាវ
- ចងក្រងជាឯកសារសម្រាប់សិស្ស និស្សិតជំនាន់ក្រោយធ្វើការសិក្សាស្រាវជ្រាវបន្ត។

១.៧ រចនាសម្ព័ន្ធនៃការស្រាវជ្រាវ

ជំពូកទី១ ៖ ជំពូកនេះបាននិយាយអំពី លំនាំបញ្ហា ចំណោទបញ្ហា គោលបំណងនៃការស្រាវជ្រាវ ទំហំដែនកំណត់ និងវិសាលភាពនៃការស្រាវជ្រាវ វិធីសាស្ត្រនៃការស្រាវជ្រាវ សារៈសំខាន់ និងរចនាសម្ព័ន្ធនៃការស្រាវជ្រាវ។

ជំពូកទី២ ៖ បានលើកឡើងនូវលក្ខណៈទូទៅ ទស្សនៈទូទៅ និងអត្ថប្រយោជន៍នៃស្តង់ដាគណនេយ្យអន្តរជាតិនៃកម្ពុជា១៦ ។

ជំពូកទី៣ ៖ បាននិយាយទៅលើស្ថានភាពទូទៅ ទស្សនៈទូទៅ ការអនុវត្ត សារៈសំខាន់ និងផលប៉ះពាល់នៃស្តង់ដាគណនេយ្យអន្តរជាតិនៃកម្ពុជា១៦ ទៅលើរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុចំពោះប្រតិបត្តិការអាជីវកម្មនៅកម្ពុជា នៅក្នុងស្ថាប័ននិយ័តករគណនេយ្យ និងសវនកម្ម។

ជំពូកទី៤ ៖ ការវិភាគលើចំណុចខ្លាំង និងចំណុចខ្សោយ

ជំពូកទី៥ ៖ សេចក្តីសន្និដ្ឋាន និងការផ្តល់អនុសាសន៍។

ជំពូកទី២
សារៈសំខាន់នៃស្តង់ដាគណនេយ្យអន្តរជាតិនៃកម្ពុជា

២.១ លក្ខណៈទូទៅនៃស្តង់ដាគណនេយ្យអន្តរជាតិនៃកម្ពុជា

២.១.១ និយមន័យគណនេយ្យ និងស្តង់ដាគណនេយ្យអន្តរជាតិនៃកម្ពុជា

គណនេយ្យ គឺជាមុខវិជ្ជាមួយបែបវិទ្យាសាស្ត្រដែលសិក្សាលម្អិតអំពីរបៀបកត់ត្រា ការរកស៊ី ឬប្រតិបត្តិការសេដ្ឋកិច្ចក្នុងគោលបំណងសរុបតួរលេខនៃបណ្តាខ្ទង់គណនីទាំងប្រាំក្រុម ទៅតំឡើងរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ (Income Statement or Balance sheet)[1]។

ស្តង់ដាគណនេយ្យអន្តរជាតិនៃកម្ពុជា (Cambodian International Accounting Standards - CIAS) គឺជាសំណុំនៃស្តង់ដាគណនេយ្យដែលប្រើប្រាស់នៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ដើម្បីកំណត់ពីនីតិវិធី និងកំណត់គោលការណ៍សម្រាប់ការរៀបចំក្នុងការបង្ហាញរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ[2]។

២.១.២ ប្រវត្តិនៃគណនេយ្យ និងស្តង់ដាគណនេយ្យអន្តរជាតិនៃកម្ពុជា

- ប្រវត្តិនៃគណនេយ្យ៖

កាលពីដើមឡើយពាណិជ្ជករទាំងឡាយ ពុំមានរបៀបរបបនៃការកត់ត្រាទិន្នន័យគណនេយ្យរបស់គេឱ្យបានត្រឹមត្រូវនោះទេ មិនត្រឹមតែប៉ុណ្ណោះវាមានការមិនឯកភាពគ្នារវាងគណនេយ្យករ និងគណនេយ្យករផងដែរ។ លុះដល់ជំនាន់លោក មី សែលលែនជឺឡូ (Michelengelo) (1475-1564) នៅប្រទេសអ៊ីតាលី លោក ហ្វ្រ លុយកាផាស៊ីអូលី (Friar Lucpacioli) ដែលជាព្រះសង្ឃខាងព្រះហ្វ្រង់ស៊ុល និងជាគណិតវិទូម្នាក់បានបង្កើតនូវរូបមន្តមួយដោយផ្អែកលើសមីការគណិតវិទ្យាគឺប្រពន្ធ័ចុះបញ្ជីទ្វេរភាគ (Double-Entry Bookkeeping) នៅឆ្នាំ ១៥៩៤ ដើម្បីសម្រួល ដល់ពាណិជ្ជករទាំងឡាយនៅទីក្រុង វេនីស (vennice) ក្នុងសតវត្សទី ១៥។ លោកបានបង្កើតរូបមន្តមួយនេះឡើង ដើម្បីជួយពាណិជ្ជករឱ្យយល់ដឹងទូលំ ទូលាយលើស្ថានភាពហិរញ្ញវត្ថុរបស់ អាជីវកម្មពួកគេ។ លោកបានចាប់ផ្តើម ជាមួយ និង គោលគំនិត ប្រភពធនធានសេដ្ឋកិច្ចត្រូវស្មើនិងទ្រព្យរបស់ម្ចាស់។ ក្រោយមកមិនយូរប៉ុន្មានលោក Friar Lucapacioli បានយល់ឃើញថាប្រភពធនធានសេដ្ឋកិច្ចមិនសុទ្ធតែត្រូវស្មើនឹងទ្រព្យរបស់ម្ចាស់ផ្ទាល់នោះទេគឺអាចបានមកពីការខ្ចីទុនពីប្រភពខាងក្រៅដូចជា ធនាគារ មីក្រូហិរញ្ញវត្ថុ សាច់ញ្ញាតិដែលយើងអាច ហៅយ៉ាងខ្លីបានថា បំណុល។ ដូចនេះគាត់បានធ្វើការកែប្រែសមីការទៅជា «ទ្រព្យសកម្ម = បំណុល + ទ្រព្យម្ចាស់» ។ ដែលពេលនោះទ្រព្យសម្បត្តិត្រូវបានកំណត់ថា ជាអត្ថប្រយោជន៍នាពេលអនាគតដែលកើតឡើងពីប្រតិបត្តិការអតីតកាលរីឯបំណុលកើនឡើង ឬថយចុះអាស្រ័យលើសកម្មភាពដំណើរការអាជីវកម្ម។ អង្គភាពអាជីវកម្មប្រើប្រាស់នូវធាតុទាំងនេះ ដើម្បីរកប្រាក់ចំណេញ ឬសងបំណុលគេ សកម្មភាពទាំងនេះអាចធ្វើឱ្យប្រាក់ចំណេញកើនឡើង ឬថយចុះយោងទៅតាមសមីការនេះ។ របាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុរបស់អង្គភាព ត្រូវបានបង្ហាញពីប្រភពធនធានសេដ្ឋកិច្ច និងប្រកាសប្រភពធនធានទាំងនោះនៅខណៈពេលណាមួយ។ ចាប់តាំងពីពេលនោះមកការកត់ត្រារបៀបនេះក៏បានអនុវត្តន៍បន្តិចម្តងៗរហូតក្លាយទៅជាការកត់ត្រាដែលមានក្បួនខ្នាតត្រឹមត្រូវដែលហៅថា « គណនេយ្យ » ព្រមទាំងមានគំរូស្តង់ដាសម្រាប់អនុវត្តន៍ទៀត

[1] វិទ្យាស្ថានវ៉ាន់ដា (2022). *Basic Financial Accounting ភាគ១.* បោះពុម្ពលើកទី១១. ទំព័រទី៧២. ២៣២ទំព័រ. ភ្នំពេញ។

[2] ភ្នំពេញបុស្តិ៍. (2020,October 26). *ហេតុអ្វីបានជាស្តង់ដាគណនេយ្យអន្តរជាតិនៃកម្ពុជាមានសារៈសំខាន់?* Retrieved from https://m.postkhmer.com (Accessed 02.04.25)

ផង។ លុះដល់ឆ្នាំ ១៩៤១ American Instate of certified public Accounting (AICPA) បានអះអាងថា គណនេយ្យ គឺជាប្រភពព័ត៌មានដ៏សំខាន់ដែលប្រាប់នូវស្ថានភាពហិរញ្ញវត្ថុរបស់អង្គភាព ដើម្បីប្រើប្រាស់ជាជំនួយដ៏ប្រសើរបំផុតសម្រាប់ធ្វើសេចក្តីសម្រេចចិត្ត[3]។

- ប្រវត្តិស្តង់ដាគណនេយ្យអន្តរជាតិនៃកម្ពុជា៖

អំឡុងទសវត្សរ៍ ១៩៩០ បន្ទាប់ពីសង្គ្រាម និងការបង្រួបបង្រួមប្រទេសវិញ កម្ពុជាបានចាប់ផ្តើមអភិវឌ្ឍន៍នូវប្រព័ន្ធគណនេយ្យឡើងវិញ។ មុនឆ្នាំ ២០០០ កម្ពុជាមិនមានស្តង់ដាទូទៅសម្រាប់គណនេយ្យទេ។ នៅក្នុងក្រុមហ៊ុន និងអង្គការផ្សេងៗប្រើប្រាស់គណនេយ្យខ្លួនឯង ដោយមិនមានគោលការណ៍ស្ថិតស្ថេរនោះឡើយ។ នៅឆ្នាំ២០០៣ ក្រុមប្រឹក្សាជាតិគណនេយ្យ (National Accounting Council - NAC) ដែលស្ថិតក្រោមការគ្រប់គ្រងរបស់ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ បានសម្រេចអនុម័ត និងដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់ស្តង់ដាគណនេយ្យអន្តរជាតិនៃកម្ពុជា ដែលផ្អែកទៅលើស្តង់ដាគណនេយ្យអន្តរជាតិ (International Accounting Standards - IAS) ហើយចាប់តាំងពីឆ្នាំ ២០០៩ រហូតមកដល់បច្ចុប្បន្ន CIAS ត្រូវបានធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពបន្តបន្ទាប់ដើម្បីឱ្យស្របទៅនឹងស្តង់ដារបស់អង្គការ International Accounting Standards Board (IASB)។ នីតិវិធីនៅក្នុងការរៀបចំរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុត្រូវបានបន្ថែម និងកែប្រែដើម្បីធានាបាននូវភាពច្បាស់លាស់ និងភាពជឿទុកចិត្តបាននៃទិន្នន័យហិរញ្ញវត្ថុ[4]។ CIAS ត្រូវបានកាត់បន្ថយឱ្យសមស្របទៅនឹងអាជីវកម្មតូច និងមធ្យម (SMEs) ដោយមានការផ្សាភ្ជាប់ជាមួយស្តង់ដាគណនេយ្យអន្តរជាតិសម្រាប់ SMEs (IFRS for SMEs)។ រដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា និងស្ថាប័នគណនេយ្យក្នុងស្រុកបានរៀបចំវគ្គបណ្តុះបណ្តាល និងសិក្ខាសាលា ដើម្បីលើកកម្ពស់នូវការយល់ដឹង និងការអនុវត្តស្តង់ដានេះនៅក្នុងសហគ្រិនភាព និងវិស័យហិរញ្ញវត្ថុ។

ស្តង់ដាគណនេយ្យអន្តរជាតិនៃកម្ពុជា (Cambodian International Accounting Standards - CIAS) ត្រូវបានបង្កើតឡើង ដើម្បីអភិវឌ្ឍប្រព័ន្ធគណនេយ្យ និងការរាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុនៅកម្ពុជាឱ្យមានតម្លាភាព ធានានូវភាពត្រឹមត្រូវ និងស្តង់ដាទូលំទូលាយតាមគោលការណ៍អន្តរជាតិ។ យើងអាចសង្ឃឹមថា ក្នុងអនាគត CIAS នឹងបន្តអភិវឌ្ឍន៍ និងសម្របសម្រួលបន្ថែមដើម្បីត្រៀមលក្ខណៈសម្រាប់ការរួមបញ្ចូលគ្នានៅលើវេទិកាសេដ្ឋកិច្ចអន្តរជាតិ។

២.១.៣ ទ្រឹស្តីនៃគណនេយ្យ និងស្តង់ដាគណនេយ្យអន្តរជាតិនៃកម្ពុជា

គណនេយ្យ គឺជាមុខវិជ្ជាមួយបែបវិទ្យាសាស្ត្រដែលសិក្សាលម្អិតអំពីរបៀបកត់ត្រាការរកស៊ី ឬប្រតិបត្តិការសេដ្ឋកិច្ចក្នុងគោលបំណងសរុបតួរលេខនៃបណ្តាខ្ទង់គណនីទាំងប្រាំក្រុមទៅជំឡើងរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ (Income Statement or Balance sheet)[5]។

ស្តង់ដាគណនេយ្យអន្តរជាតិនៃកម្ពុជា (Cambodian International Accounting Standards - CIAS) គឺជាសំណុំនៃស្តង់ដាគណនេយ្យ ដែលប្រើប្រាស់នៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជាដើម្បីកំណត់ពីនីតិវិធី និងកំណត់គោលការណ៍សម្រាប់ការរៀបចំក្នុងការបង្ហាញរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ[6]។

---

[3] Facebook Page. Khmer Next Generation. (2024, September 16). *ប្រវត្តិគណនេយ្យ.* Retrieved from https://www.facebook.com/share/p/1AhtCkoxgG/?mibextid=wwXIfr (Accessed 02.04.25)

[4] ភ្នំពេញប៉ុស្តិ៍.(2020,October 26). *ហេតុអ្វីបានជាស្តង់ដាគណនេយ្យអន្តរជាតិនៃកម្ពុជាមានសារៈសំខាន់?* Retrieved from https://m.postkhmer.com (Accessed 02.04.25)

[5] វិទ្យាស្ថានវ៉ាន់ដា (2022). Basic Financial Accounting ភាគ១ បោះពុម្ពលើកទី១១ ទំព័រទី.៧២ ២៣២ទំព័រ. ភ្នំពេញ។

[6] ភ្នំពេញប៉ុស្តិ៍. (2020, October 26). *ហេតុអ្វីបានជាស្តង់ដាគណនេយ្យអន្តរជាតិនៃកម្ពុជាមានសារៈសំខាន់?* Retrieved from https://m.postkhmer.com (Accessed 02.04.25)

២.២ ទស្សនៈទូទៅនៅលើស្តង់ដាគណនេយ្យអន្តរជាតិនៃកម្ពុជា

២.២.១ វិសាលភាពនៃការអនុវត្ត

ការអនុវត្ត CIAS បានផ្តល់នូវការបង្ហាញព័ត៌មានដែលមានភាពត្រឹមត្រូវ ច្បាស់លាស់ និងអាចជឿទុកចិត្តបាន ហើយប្រកបដោយតម្លាភាព និងការកត់ត្រាត្រឹមត្រូវទៅតាមវិធីសាស្ត្រដែលបានប្រើប្រាស់ក្នុងការរាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ ដែលអាចធានាបានថាវាកំពុងបង្ហាញពីព័ត៌មានដោយគ្មានការបំភាន់នូវប្រតិបត្តិការផ្សេងៗរបស់ក្រុមហ៊ុន ឬអង្គភាពទាំងនោះ។ លើសពីទៅទៀតនេះ ការអនុវត្ត CIAS មិនត្រឹមតែជួយធ្វើឱ្យរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុប្រកបដោយតម្លាភាពប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែវាបានជួយជំរុញឱ្យមាននូវការវិនិយោគកាន់តែច្រើនឡើងៗថែមទៀតផង ជាពិសេសវាក៏ជាកត្តាសំខាន់មួយដែលបានធ្វើឱ្យសេដ្ឋកិច្ចនៅក្នុងប្រទេសជាតិមានការរីកចម្រើនជាលំដាប់ផងដែរ[7]។ នៅការអនុវត្តស្តង់ដាគណនេយ្យអន្តរជាតិនៃកម្ពុជាមានវិសាលភាពនៅលើវិស័យមួយចំនួនដូចខាងក្រោម៖

- លើវិស័យអាជីវកម្ម សហគ្រាសធំៗ និងក្រុមហ៊ុនដែលចុះបញ្ជីក្នុងទីផ្សារមូលបត្រ ត្រូវអនុវត្ត CIAS ដើម្បីបង្កើនភាពទុកចិត្តរបស់អ្នកវិភាគហិរញ្ញវត្ថុ និងវិនិយោគិនអន្តរជាតិ។ សហគ្រាសតូច និងមធ្យម (SMEs) អាចប្រើស្តង់ដាសម្រាប់ SMEs (CIAS for SMEs) ដែលសមស្របជាមួយការចំណាយកាន់តែតិចក្នុងការទប់ស្កាត់កំហុសគណនេយ្យ។
- លើវិស័យសាធារណៈ និងរដ្ឋាភិបាល ដោយការអនុវត្តស្តង់ដាគណនេយ្យអាចជួយបង្កើនភាពងាយស្រួលដល់រដ្ឋក្នុងការសងបំណុល និងគ្រប់គ្រងថវិកាជាតិប្រកបដោយភាពប្រសើរ។ វាបានជួយដល់ស្ថាប័នរដ្ឋ ដូចជា ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ (MEF) ឬនិយ័តករគណនេយ្យ និងសវនកម្ម (ACAR) ដើម្បីអនុវត្តស្តង់ដាបានច្បាស់លាស់។
- លើវិស័យវិនិយោគ និងស្ថាប័នហិរញ្ញវត្ថុ វាជួយធានាបាននូវភាពជាក់ស្តែងនៃរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ ដើម្បីបង្កើនការទុកចិត្តពីភាគីពាក់ព័ន្ធ។
- លើវិស័យគណនេយ្យ និងសវនកម្ម ដោយក្រុមហ៊ុនសវនកម្ម (Audit firms) និងគណនេយ្យករត្រូវតែអនុវត្ត CIAS ដើម្បីធានានូវភាពស្មោះត្រង់ និងការធ្វើបញ្ជីបានត្រឹមត្រូវ ហើយមានប្រសិទ្ធ។ ស្ថាប័នសិក្សាគណនេយ្យដូចជា KICPAA, ACCA, CPA ត្រូវការអនុវត្ត CIAS ដើម្បីអប់រំគណនេយ្យករឱ្យស្របតាមបទដ្ឋានអន្តរជាតិ។

២.២.២ គោលការណ៍ និងចំណុចសំខាន់

ក.ការទទួលស្គាល់

ការទទួលស្គាល់ (Recognition) នៅក្នុងការអនុវត្ត CIAS បានធ្វើឱ្យការប្រើប្រាស់គោលការណ៍គណនេយ្យស្របតាមស្តង់ដាអន្តរជាតិ ដើម្បីធានាថាក្រុមហ៊ុនអាចរាយការណ៍ពីប្រតិបត្តិការហិរញ្ញវត្ថុ ដែលមានព័ត៌មានជាក់លាក់ ត្រឹមត្រូវ និងអាចប្រៀបធៀបនូវរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុជាមួយក្រុមហ៊ុនអន្តរជាតិផ្សេងទៀត[8]។ គោលការណ៍សំខាន់ៗនៃការទទួលស្គាល់ក្នុងការអនុវត្ត CIAS ៖

[7] និយ័តករគណនេយ្យ និងសវនកម្ម. (2015,December 16). *ស្តង់ដាគណនេយ្យអន្តរជាតិនៃកម្ពុជា.* Retrieved from https://www.acar.gov.kh (Accessed 02.04.25)

[8] និយ័តករគណនេយ្យ និងសវនកម្ម.(2015,December 16). *ស្តង់ដាគណនេយ្យអន្តរជាតិនៃកម្ពុជា.* Retrieved from https://www.acar.gov.kh (Accessed 02.04.25)

- ការទទួលស្គាល់ចំណូល (Revenue Recognition) ដោយចំណូលត្រូវបានទទួលស្គាល់នៅពេលដែលក្រុមហ៊ុនបានផ្តល់សេវាកម្មឬទំនិញដល់អតិថិជន ហើយអតិថិជនមានកាតព្វកិច្ចចាំបាច់ត្រូវបង់ប្រាក់ ហើយចំណូលត្រូវបានវាស់វែងតាមតម្លៃដែលអាចទទួលបានពីទំនិញ ឬសេវាកម្មដែលបានផ្តល់។
- ការទទួលស្គាល់ការចំណាយ (Expense Recognition) គឺការចំណាយត្រូវបានទទួលស្គាល់នៅពេលដែលក្រុមហ៊ុនបានទទួលប្រយោជន៍ពីការចំណាយនោះ ឬនៅពេលដែលការចំណាយនោះត្រូវបានធ្វើឡើង ហើយការចំណាយត្រូវបានរួមបញ្ចូលនៅក្នុងរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ នៅពេលដែលវាបង្កើតបាននូវការបាត់បង់ ឬកាត់បន្ថយទ្រព្យសកម្ម។
- ការទទួលស្គាល់ទ្រព្យសកម្ម (Asset Recognition) គឺទ្រព្យសកម្មត្រូវបានទទួលស្គាល់នៅពេលដែលក្រុមហ៊ុនមានការគ្រប់គ្រងទៅលើទ្រព្យសកម្មនោះ ហើយទ្រព្យសកម្មនោះអាចនាំមកនូវប្រយោជន៍សេដ្ឋកិច្ចនាពេលអនាគត។ ដោយទ្រព្យសកម្មត្រូវបានវាស់វែងតាមតម្លៃដែលអាចទទួលបាន ឬតម្លៃដើម។
- ការទទួលស្គាល់បំណុល (Liability Recognition) ដោយបំណុលត្រូវបានទទួលស្គាល់នៅពេលដែលក្រុមហ៊ុនមានកាតព្វកិច្ចចាំបាច់ត្រូវបង់ប្រាក់ ឬផ្តល់សេវាកម្មនាពេលអនាគត ដែលកើតចេញពីប្រតិបត្តិការកន្លងមក។ ហើយបំណុលត្រូវបានវាស់វែងតាមតម្លៃដែលត្រូវបង់។

សារៈសំខាន់នៃការទទួលស្គាល់នៅក្នុង CIAS៖

- ភាពជឿជាក់នៃព័ត៌មានហិរញ្ញវត្ថុ គឺជាកត្តាសំខាន់សម្រាប់អ្នកវិនិយោគ ឥណទាន និងភាគីពាក់ព័ន្ធផ្សេងទៀត។
- ការបង្កើនភាពជឿជាក់នៃទីផ្សារហិរញ្ញវត្ថុកម្ពុជា គឺជាកត្តាសំខាន់សម្រាប់ការទាក់ទាញការវិនិយោគពីបរទេស។

សរុបមក ការទទួលស្គាល់នៅក្នុង CIAS គឺជាផ្នែកសំខាន់នៃការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុ ដែលធានាថាក្រុមហ៊ុននៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជាអាចរាយការណ៍ពីប្រតិបត្តិការហិរញ្ញវត្ថុប្រកបដោយយុត្តិធម៌ ត្រឹមត្រូវ និងអនុវត្តស្របតាមស្តង់ដាគណនេយ្យដែលទទួលស្គាល់ជាអន្តរជាតិ។

ខ.ការវាស់វែង

ការវាស់វែង (Measurement) គឺជាផ្នែកមួយដ៏សំខាន់ក្នុងការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុ និងការរាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ។ ខាងក្រោមនេះ គឺជាចំណុចសំខាន់ៗនៃការវាស់វែងនៅក្នុង CIAS៖

១. វិធីសាស្ត្រនៃការវាស់វែង

- តម្លៃប្រវត្តិសាស្ត្រ (Historical Cost)៖ ទ្រព្យសកម្ម និងបំណុលត្រូវបានកត់ត្រាតាមតម្លៃដែលបានទិញ ឬបង់នៅពេលទិញ[9]។
- តម្លៃបច្ចុប្បន្ន (Present Value)៖ រួមមានតម្លៃទីផ្សារ (Fair Value) តម្លៃបច្ចុប្បន្នសុទ្ធ (Net Realizable Value) និងតម្លៃបច្ចុប្បន្ននៃលំហូរសាច់ប្រាក់ (Present Value of Cash Flows)។

២. ការវាយតម្លៃទ្រព្យសកម្ម និងបំណុល

[9] និយ័តករគណនេយ្យ និងសវនកម្ម.(2015,December 16). *ស្តង់ដាគណនេយ្យអន្តរជាតិនៃកម្ពុជា.* Retrieved from https://www.acar.gov.kh (Accessed 02.04.25)

- ទ្រព្យសកម្ម ត្រូវបានវាយតម្លៃដោយផ្អែកលើតម្លៃប្រវត្តិសាស្ត្រ ឬតម្លៃទីផ្សារអាស្រ័យលើលក្ខខណ្ឌ និងកាលៈទេសៈ។
- បំណុល ត្រូវបានវាយតម្លៃតាមតម្លៃប្រវត្តិសាស្ត្រ ឬតម្លៃបច្ចុប្បន្ននៃការទូទាត់។

៣. ការវាយតម្លៃប្រាក់ចំណូល និងការចំណាយ

- ប្រាក់ចំណូល ត្រូវបានកត់ត្រានៅពេលដែលក្រុមហ៊ុនបានបញ្ចប់ការផ្តល់សេវា ឬទំនិញដល់អតិថិជន និងអាចវាស់វែងបានដោយជឿជាក់។
- ការចំណាយ ត្រូវបានកត់ត្រានៅពេលដែលក្រុមហ៊ុនបានចំណាយ ឬទទួលយកការប្រើប្រាស់ទ្រព្យសកម្ម ឬសេវាកម្ម។

៤. ការវាយតម្លៃឡើងវិញ និងការកែតម្រូវ

- ក្រុមហ៊ុនត្រូវធ្វើការវាយតម្លៃឡើងវិញនៃទ្រព្យសកម្ម និងបំណុលជាប្រចាំ ដើម្បីធានាថាតម្លៃរបស់ពួកគេត្រូវបានឆ្លុះបញ្ចាំងតាមតម្លៃទីផ្សារ ឬតម្លៃបច្ចុប្បន្ន។ ការកែតម្រូវត្រូវបានធ្វើឡើងតាមកាលៈទេសៈ និងតាមតម្រូវការនៃស្តង់ដាគណនេយ្យ។

៥. ការបង្ហាញនៅក្នុងរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ

- ការវាស់វែងត្រូវបានបង្ហាញនៅក្នុងរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ ដែលរួមមានដូចជា របាយការណ៍តុល្យការ (Balance Sheet) របាយការណ៍លទ្ធផល (Income Statement) និងរបាយការណ៍លំហូរសាច់ប្រាក់(Cash Flow Statement)។ ការបង្ហាញនេះត្រូវតែឆ្លុះបញ្ចាំងពីការវាយតម្លៃ និងការវាស់វែងដែលបានធ្វើឡើងតាមស្តង់ដាគណនេយ្យ។

សរុបមក ការវាស់វែងនៅក្នុង CIAS គឺជាដំណើរការសំខាន់ដែលធានាថាការរាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុគឺត្រឹមត្រូវ និងឆ្លុះបញ្ចាំងពីស្ថានភាពហិរញ្ញវត្ថុពិតប្រាកដនៃក្រុមហ៊ុន។

គ.ការលែងទទួលស្គាល់

ការលែងទទួលស្គាល់ (Derecognition) គឺជាដំណើរការមួយដែលក្រុមហ៊ុនលែងរួមបញ្ចូលនូវទ្រព្យសកម្ម ឬបំណុលរបស់ខ្លួន។ ខាងក្រោមនេះជាចំណុចសំខាន់នៃការលែងទទួលស្គាល់នៅក្នុង CIAS៖

១. ការលែងទទួលស្គាល់ទ្រព្យសកម្ម

- ការលក់ទ្រព្យសកម្ម គឺនៅពេលដែលទ្រព្យសកម្មត្រូវបានលក់ ក្រុមហ៊ុនត្រូវលែងទទួលស្គាល់ទ្រព្យសកម្មនោះពីសមតុល្យ[10]។
- ការបញ្ចប់កិច្ចសន្យា នៅពេលដែលកិច្ចសន្យាដែលទាក់ទងនឹងទ្រព្យសកម្មត្រូវបានបញ្ចប់ ក្រុមហ៊ុនត្រូវលែងទទួលស្គាល់ទ្រព្យសកម្មនោះ។
- ការបាត់បង់ការគ្រប់គ្រង នៅពេលដែលក្រុមហ៊ុនបាត់បង់នូវការគ្រប់គ្រងលើទ្រព្យសកម្ម ដូចនេះទ្រព្យសកម្មនោះត្រូវបានលែងទទួលស្គាល់ទៀតហើយ។

២. ការលែងទទួលស្គាល់បំណុល

[10] និយ័តករគណនេយ្យ និងសវនកម្ម.(2015,December 16). ស្តង់ដាគណនេយ្យអន្តរជាតិនៃកម្ពុជា. Retrieved from https://www.acar.gov.kh (Accessed 07.04.25)

- ការសងបំណុល គឺនៅពេលដែលក្រុមហ៊ុនសងបំណុលរួច ឬបំណុលត្រូវបានលុបចោល នោះត្រូវលែងទទួលស្គាល់។

៣. ការបង្ហាញនៅក្នុងរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ

- ការលែងទទួលស្គាល់ត្រូវបានបង្ហាញនៅក្នុងរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ ដែលរួមមានដូចជា របាយការណ៍តុល្យការ (Balance Sheet) របាយការណ៍លទ្ធផល (Income Statement)។ ការបង្ហាញនេះត្រូវតែឆ្លុះបញ្ចាំងពីការលែងទទួលស្គាល់ និងផលប៉ះពាល់របស់វាលើស្ថានភាពហិរញ្ញវត្ថុនៃក្រុមហ៊ុន។

ឃ.ការលាតត្រដាង

ការលាតត្រដាង (Disclosure) គឺជាការផ្តល់ព័ត៌មានច្បាស់លាស់ និងពេញលេញអំពីស្ថានភាពហិរញ្ញវត្ថុ លទ្ធផលប្រតិបត្តិការ និងលំហូរសាច់ប្រាក់របស់ក្រុមហ៊ុន ដើម្បីធានាថាអ្នកប្រើប្រាស់របាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុមានការយល់ដឹងពេញលេញ និងអាចធ្វើការសម្រេចចិត្តបានត្រឹមត្រូវ[11]។ ខាងក្រោមនេះគឺជាចំណុចមួយចំនួននៃការលាតត្រដាងនៅក្នុង CIAS៖

- ការលាតត្រដាងអំពីគោលនយោបាយគណនេយ្យ ដោយក្រុមហ៊ុនត្រូវផ្តល់ព័ត៌មានអំពីគោលនយោបាយគណនេយ្យដែលបានអនុវត្តរួមមាន វិធីសាស្ត្រវាស់វែង ការកំណត់តម្លៃទ្រព្យសកម្ម និងបំណុល ការកត់ត្រាប្រាក់ចំណូល និងការចំណាយ។
- ការលាតត្រដាងអំពីការធ្វើវិលស់ និងការសន្មត់ គឺក្រុមហ៊ុនត្រូវផ្តល់ព័ត៌មានអំពីការធ្វើវិលស់ និងការសន្មត់ដែលបានធ្វើឡើងក្នុងការរៀបចំរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ រួមមានការធ្វើវិលស់នៃអាយុកាលរបស់ទ្រព្យសកម្ម ការសន្មត់នៃអត្រាវិលស់ និងការធ្វើវិលស់លើការទូទាត់បំណុល។
- ការលាតត្រដាងអំពីទ្រព្យសកម្ម និងបំណុល គឺក្រុមហ៊ុនត្រូវផ្តល់ព័ត៌មានលម្អិតអំពីទ្រព្យសកម្ម និងបំណុល រួមមានការចំណាយលើទ្រព្យសកម្ម ការប្រាក់លើបំណុល និងការទូទាត់បំណុល។
- ការលាតត្រដាងអំពីប្រាក់ចំណូល និងការចំណាយ គឺក្រុមហ៊ុនត្រូវផ្តល់ព័ត៌មានអំពីប្រាក់ចំណូល និងការចំណាយ រួមមានប្រភពនៃប្រាក់ចំណូល ការចំណាយលើការប្រតិបត្តិការ និងការចំណាយលើការស្រាវជ្រាវ និងអភិវឌ្ឍន៍។
- ការលាតត្រដាងអំពីហានិភ័យ និងការគ្រប់គ្រងហានិភ័យ គឺក្រុមហ៊ុនត្រូវផ្តល់ព័ត៌មានអំពីហានិភ័យផ្សេងៗ និងការគ្រប់គ្រងហានិភ័យ ដែលរួមមាន ហានិភ័យទីផ្សារ ហានិភ័យឥណទាន និងហានិភ័យប្រតិបត្តិការ។
- ការលាតត្រដាងត្រូវបានបង្ហាញនៅក្នុងរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ ដែលរួមមាន របាយការណ៍តុល្យការ (Balance Sheet) របាយការណ៍ចំណូល (Income Statement) របាយការណ៍លំហូរសាច់ប្រាក់ (Cash Flow Statement) និងការកំណត់សម្គាល់របាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ (Notes to Financial Statements) ។

២.៣ សារៈសំខាន់ និងផលប៉ះពាល់នៃស្តង់ដាគណនេយ្យអន្តរជាតិនៃកម្ពុជា

[11] និយ័តករគណនេយ្យ និងសវនកម្ម. (2015, December 16). *ស្តង់ដាគណនេយ្យអន្តរជាតិនៃកម្ពុជា.* Retrieved from https://www.acar.gov.kh (Accessed 07.04.25)

ស្តង់ដាគណនេយ្យអន្តរជាតិនៃកម្ពុជា មានសារៈសំខាន់យ៉ាងខ្លាំងចំពោះប្រតិបត្តិការអាជីវកម្មដោយផ្តល់នូវការលើកស្ទួយដល់ការរៀបចំរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុដែលត្រឹមត្រូវ ច្បាស់លាស់ និងមានប្រសិទ្ធភាព[12]។ រួមមាន៖

- ការពង្រឹងភាពច្បាស់លាស់នៃព័ត៌មានហិរញ្ញវត្ថុ វាអាចជួយធានាថាព័ត៌មានហិរញ្ញវត្ថុដែលបង្ហាញអំពីស្ថានភាពហិរញ្ញវត្ថុ និងលទ្ធផលប្រតិបត្តិការនៅក្នុងអាជីវកម្មមានភាពត្រឹមត្រូវ និងច្បាស់លាស់។ វាអាចជួយពង្រឹងទំនុកចិត្តពីភាគីផ្ទាល់និងអតិថិជនដែលទទួលបានព័ត៌មានហិរញ្ញវត្ថុដែលអាចធាប់ត្រួតពិនិត្យបាន និងមានការពិចារណាទៅតាមគោលការណ៍ស្តង់ដា។
- ការអភិវឌ្ឍន៍សន្តិសុខ និងភាពទំនាក់ទំនងជាមួយភាគីផ្សេងៗ អាចជួយបង្កើនសន្តិសុខជាមួយភាគីទាំងអស់ (ដូចជា អតិថិជន អ្នកទិញ ធនាគារជាដើម) ពីព្រោះវាផ្តល់ជូននូវការបង្ហាញព័ត៌មានដែលមានប្រសិទ្ធភាព និងត្រឹមត្រូវ។ អាជីវកម្មដែលអនុវត្តស្តង់ដានេះអាចទទួលបានការទុកចិត្តច្រើនជាងក្នុងការប្រកួតប្រជែងលើទីផ្សារ។
- ជួយកែលម្អប្រព័ន្ធគណនេយ្យក្នុងអាជីវកម្ម វាបានជួយបង្ហាញពីវិធីសាស្ត្របានត្រឹមត្រូវក្នុងការបង្ហាញព័ត៌មានហិរញ្ញវត្ថុ និងការកំណត់សកម្មភាពហិរញ្ញវត្ថុ ហើយវាជួយធ្វើឱ្យអាជីវកម្មមានទិន្នន័យប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពសម្រាប់ការត្រួតពិនិត្យ និងគ្រប់គ្រងធនធានសេដ្ឋកិច្ចក្នុងការប្រតិបត្តិការនានា។
- ការកែលម្អសមត្ថភាពប្រកួតប្រជែង ការអនុវត្ត CIAS អាចជួយពង្រឹងសមត្ថភាពនៃការប្រកួតប្រជែង និងផ្តល់ជូនឱកាសនៃការប្រើប្រាស់សេវាកម្មហិរញ្ញវត្ថុ និងកំណត់ការវិនិយោគនានា។
- ការអភិវឌ្ឍន៍វិធីសាស្ត្រទំនាក់ទំនងថ្មីៗ ជួយអាជីវកម្មក្នុងការអភិវឌ្ឍន៍ការទំនាក់ទំនងថ្មីៗ ជាមួយនឹងភាគីផ្សេងៗ និងធនាគារដោយមានព័ត៌មានគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុដែលត្រឹមត្រូវ និងត្រូវបានទទួលស្គាល់នៅលើទីផ្សារអន្តរជាតិ។
- ការផ្តល់ឱកាសសម្រាប់ការវិនិយោគ ផ្តល់ភាពច្បាស់លាស់នៅក្នុងការបង្ហាញព័ត៌មានហិរញ្ញវត្ថុ ដែលអាចជួយអ្នកវិនិយោគទទួលបានការពិចារណាផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុ និងការចុះជួបគ្នាជាមួយអាជីវកម្ម ដែលបង្កើតនូវឱកាសក្នុងការវិនិយោគបានយ៉ាងមានប្រសិទ្ធភាព។
- ការកំណត់គោលនយោបាយគណនេយ្យត្រឹមត្រូវ ដោយបានជួយអាជីវកម្មកំណត់គោលនយោបាយគណនេយ្យដែលមានតុល្យភាព និងសុវត្ថិភាព។ វាពង្រឹងការប្រើប្រាស់នូវគោលការណ៍ និងវិធីសាស្ត្រអន្តរជាតិដែលអាចបញ្ជាក់តាមការផ្គត់ផ្គង់សេវាកម្មដោយមានគុណភាពល្អឥតខ្ចោះ។
- ជួយបង្កើតសមភាពក្នុងការប្រកួតប្រជែងជាមួយអាជីវកម្មអន្តរជាតិ ដោយការអនុវត្ត CIAS អាជីវកម្មក្នុងស្រុកអាចប្រើស្តង់ដាដែលស្មើនឹងអាជីវកម្មអន្តរជាតិធំៗ។ វាជាជំហានដ៏សំខាន់សម្រាប់ការចូលរួមប្រកួតប្រជែងយ៉ាងស្មើភាព និងបើកទ្វារទៅកាន់ទីផ្សារក្រៅប្រទេស។
- ជួយសម្រួលការបង្កើតរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងនិងស្ថាប័នជាន់ខ្ពស់ អាជីវកម្មអាចប្រើប្រាស់ទិន្នន័យហិរញ្ញវត្ថុដែលបានចងក្រងត្រឹមត្រូវតាម CIAS សម្រាប់ការធ្វើសេចក្តីសម្រេចយុទ្ធសាស្ត្រផ្លូវការជាប្រចាំ។
- ជួយបង្កើនភាពរឹងមាំលើការត្រួតពិនិត្យក្នុងអង្គភាព ការអនុវត្តស្តង់ដានេះជួយឱ្យមានការប្រព្រឹត្តទៅ

[12] ភ្នំពេញប៉ុស្តិ៍. (2020, October 26). *ហេតុអ្វីបានជាស្តង់ដាគណនេយ្យអន្តរជាតិនៃកម្ពុជាមានសារៈសំខាន់?* Retrieved from https://m.postkhmer.com (Accessed 07.04.25)

នៃប្រព័ន្ធត្រួតពិនិត្យផ្ទៃក្នុង (Internal control system) ដែលអាចទប់ស្កាត់ហានិភ័យ និងកាត់បន្ថយការបាត់បង់ធនធាន។

- ជួយបង្កើតស្ថិរភាពក្នុងការរៀបចំផែនការហិរញ្ញវត្ថុយ៉ាងរហ័ស និងប្រសើរ ជាមួយព័ត៌មានជាក់ស្តែង និងស្របតាមស្តង់ដា អាជីវកម្មអាចរៀបចំផែនការហិរញ្ញវត្ថុយ៉ាងត្រឹមត្រូវ ដូចជា ផែនការចំណូលចំណាយ ការរំពឹងលទ្ធផល និងការគ្រប់គ្រងហានិភ័យ។

- ជួយបង្កើតភាពជឿជាក់សម្រាប់ការទទួលបានប្រាក់កម្ចី ប្រាក់កម្ចីពីធនាគារ និងមជ្ឈមណ្ឌលហិរញ្ញវត្ថុជាច្រើន ត្រូវការព័ត៌មានហិរញ្ញវត្ថុដែលអាចជឿទុកចិត្តបាន។

- ជួយឱ្យមានសមភាពក្នុងការប្រកាសពន្ធ និងបំពេញកាតព្វកិច្ចច្បាប់ ព័ត៌មានហិរញ្ញវត្ថុត្រឹមត្រូវពិតជាមានសារៈសំខាន់សម្រាប់ការគណនាពន្ធលើប្រាក់ចំណេញ និងកិច្ចការផ្សេងៗដែលទាក់ទងនឹងច្បាប់។

- ជាជម្រើសសំខាន់សម្រាប់អាជីវកម្មចង់ចុះបញ្ជីលើទីផ្សារហ៊ុន (IPO) អាជីវកម្មដែលមានគម្រោងចង់ចូលផ្សារហ៊ុនត្រូវតែបង្ហាញរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុដែលត្រឹមត្រូវ។ CIAS ជួយក្នុងបំពេញលក្ខណៈនោះ និងពង្រឹងឱកាសទទួលបានការអនុម័ត។

- ជួយបង្កើតសមត្ថភាពគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុ ប្រកបដោយចីរភាព ដោយមាននូវប្រព័ន្ធស្តង់ដាដែលមានគុណភាពអាជីវកម្មអាចគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុដោយមានចក្ខុវិស័យវែង និងមានស្ថិរភាពនាពេលអនាគត។

សរុបមក CIAS មានសារៈសំខាន់ចំពោះប្រតិបត្តិការអាជីវកម្មនៅក្នុងការពង្រឹងភាពត្រឹមត្រូវ វាអាចជួយបង្កើតឱកាសថ្មីៗសម្រាប់អាជីវកម្មក្នុងការកែលម្អប្រព័ន្ធគណនេយ្យ និងការពង្រឹងភាពទំនាក់ទំនងបានកាន់តែច្រើនជាមួយភាគីផ្សេងៗ។ នៅក្នុងការអនុវត្ត CIAS ធានាបានថាអាជីវកម្មមានទំនាក់ទំនងដែលប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព និងមានការចូលរួមប្រកួតប្រជែងក្នុងទីផ្សារអន្តរជាតិកាន់តែឆាប់រហ័ស។

បើទោះបីជាស្តង់ដានេះមានប្រសិទ្ធភាពយ៉ាងណាក៏ដោយ ក៏នៅតែមានផលប៉ះពាល់មួយចំនួនដែលអាចកើតមានកំឡុងពេលអនុវត្តផងដែរ ដូចជា៖

- ការកើនឡើងនៃចំណាយប្រតិបត្តិការ៖ ត្រូវប្តូរប្រព័ន្ធគណនេយ្យ និង Software ត្រូវជួលអ្នកជំនាញ និងអ្នកប្រឹក្សា បន្ថែមចំណាយក្នុងការបណ្តុះបណ្តាលបុគ្គលិក។

- ការខ្វះខាតធនធានមនុស្ស៖ អាជីវកម្មជាច្រើនគ្មានអ្នកជំនាញគ្រប់គ្រាន់ក្នុងការអនុវត្ត CIAS បានត្រឹមត្រូវ។

- ស្មុគស្មាញក្នុងការគ្រប់គ្រង៖ បង្កើតការលំបាកក្នុងការរៀបចំ និងរាយការណ៍ទិន្នន័យហិរញ្ញវត្ថុ ដែលតម្រូវឱ្យមានការយកចិត្តទុកដាក់ខ្ពស់។

- ហានិភ័យនៃកំហុស និងទណ្ឌកម្ម៖ ប្រសិនបើអាជីវកម្មអនុវត្តមិនត្រឹមត្រូវ អាចនាំទៅដល់ទណ្ឌកម្មច្បាប់ ឬបាត់បង់កិត្តិយស។

- ភាពមិនស្មើគ្នា៖ ក្រុមហ៊ុនធំៗអាចអនុវត្តបានយ៉ាងរលូន ខណៈក្រុមហ៊ុនតូចៗប្រឈមនឹងការលំបាកធ្ងន់ធ្ងរ បង្កើតភាពខ្វែងគ្នាផងដែរ។

ជំពូកទី៣
សារៈសំខាន់នៃស្តង់ដាគណនេយ្យអន្តរជាតិនៃកម្ពុជា១៦ នៅក្នុងស្ថាប័ននិយ័តករគណនេយ្យ និងសវនកម្ម

៣.១ ស្ថានភាពទូទៅរបស់និយ័តករគណនេយ្យ និងសវនកម្ម

៣.១.១ ប្រវត្តិរបស់និយ័តករគណនេយ្យ និងសវនកម្ម

កាលពីមុននិយ័តករគណនេយ្យ និងសវនកម្ម (ACAR) មានឈ្មោះថាក្រុមប្រឹក្សាជាតិគណនេយ្យ (National Accounting Council - NAC) គិតចាប់ពីថ្ងៃទី០៣ ខែមិនា ឆ្នាំ២០០៣ ។ ហើយក្រោយមកត្រូវបានប្រែក្លាយឈ្មោះទៅជា និយ័តករគណនេយ្យ និងសវនកម្ម (Accounting and Auditing Regulator - ACAR) ចាប់ពីឆ្នាំ២០២១ រហូតមកដល់បច្ចុប្បន្ននេះ។ និយ័តករគណនេយ្យ និងសវនកម្ម ត្រូវបានអនុវត្តន៍មុខងារ និងភារកិច្ចរបស់ក្រុមប្រឹក្សាជាតិគណនេយ្យ ដូចមានចែងក្នុងច្បាប់ស្តីពីគណនេយ្យ និងសវនកម្មដែលត្រូវបានប្រកាសឱ្យប្រើដោយព្រះរាជក្រមលេខ នស/រកម/០១២១/០០៣ ចុះថ្ងៃទី ១៦ ខែមករា ឆ្នាំ២០២១ និងបទប្បញ្ញត្តិពាក់ព័ន្ធផ្សេងទៀតក្នុងវិស័យគណនេយ្យ និងសវនកម្ម។ និយ័តករគណនេយ្យ និងសវនកម្ម មានទីតាំងស្ថិតនៅផ្លូវលេខ ៩២ សង្កាត់វត្តភ្នំ ខណ្ឌដូនពេញ រាជធានីភ្នំពេញ។

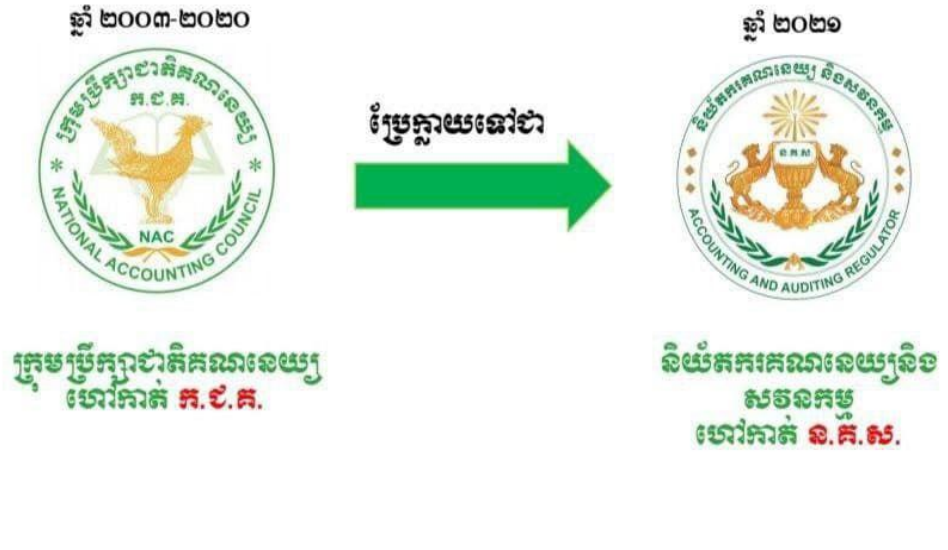

និយ័តករគណនេយ្យ និងសវនកម្ម (ACAR) ត្រូវបានបង្កើតឡើងដោយស្ថិតក្រោមការគ្រប់គ្រងរបស់ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ។ ACAR បានបង្កើតឡើងដើម្បីត្រួតពិនិត្យ និងគ្រប់គ្រងវិស័យគណនេយ្យ និងសវនកម្មក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ហើយបានជំរុញឱ្យមានការអនុវត្តស្តង់ដាគណនេយ្យអន្តរជាតិ (IFRS/IAS) និង

ស្តង់ដាសវនកម្មអន្តរជាតិ (ISA) ដើម្បីធានាឱ្យមានភាពត្រឹមត្រូវ និងច្បាស់លាស់នៃការរៀបចំរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ។ភារកិច្ចរបស់ ACAR រួមមាន៖

- ត្រួតពិនិត្យ និងអនុវត្តច្បាប់ ទាក់ទងនឹងគណនេយ្យ និងសវនកម្ម
- ចេញអាជ្ញាប័ណ្ណ និងវិញ្ញាបនបត្រ ចំពោះអ្នកជំនាញ និងក្រុមហ៊ុនសវនកម្ម
- បង្កើត និងអនុវត្តស្តង់ដាគណនេយ្យ ដើម្បីឱ្យស្របនឹងស្តង់ដាអន្តរជាតិ
- បង្កើនការយល់ដឹង អំពីគណនេយ្យ និងសវនកម្មចំពោះសាធារណជន និងវិស័យឯកជន
- សហការជាមួយអង្គភាពអន្តរជាតិ ដើម្បីលើកកម្ពស់វិស័យនេះនៅកម្ពុជា។

ការបង្កើត ACAR មានផលប្រយោជន៍ដល់សេដ្ឋកិច្ចដូចជា៖

- ការចាប់អារម្មណ៍វិនិយោគកម្ម ការមានប្រព័ន្ធគណនេយ្យប្រកបដោយតម្លាភាព និងអាចទុកចិត្តបាន ជួយជម្រុញឱ្យវិនិយោគិនអន្តរជាតិមានទំនុកចិត្តក្នុងការវិនិយោគនៅកម្ពុជា
- ការគាំទ្រការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ច ដោយបានបង្កើននូវប្រសិទ្ធភាពនៃការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុរបស់ស្ថាប័នរដ្ឋ និងឯកជន
- បង្កើនសមត្ថភាពប្រទេសកម្ពុជានៅលើវេទិកាសេដ្ឋកិច្ចអន្តរជាតិ ដោយសារតែការអនុវត្តស្តង់ដាដែលទទួលស្គាល់ជាសកល។

ACAR មិនត្រឹមតែជាអង្គភាពត្រួតពិនិត្យប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែគឺជាគ្រឹះដ៏សំខាន់មួយក្នុងការបង្កើតប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុប្រកបដោយតម្លាភាព សុចរិត និងគុណភាពខ្ពស់នៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា។ តួនាទីរបស់ ACAR នឹងបន្តអភិវឌ្ឍ និងជួយឱ្យកម្ពុជាបានឈានដល់វិស័យហិរញ្ញវត្ថុស៊ីវិល័យ និងអាចប្រកួតប្រជែងជាមួយប្រទេសផ្សេងៗទៀតក្នុងតំបន់ និងពិភពលោក។

ការបង្កើតនិយ័តករគណនេយ្យ និងសវនកម្ម (ACAR) នេះឡើង គឺដើម្បីធានាឱ្យមាននូវការគោរពទៅតាមស្តង់ដាអន្តរជាតិ និងការលាតត្រដាងទិន្នន័យហិរញ្ញវត្ថុឱ្យមានភាពត្រឹមត្រូវ ហើយវាជាជំហានសំខាន់ក្នុងការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ច និងការវិនិយោគក្នុងប្រទេសកម្ពុជា។ ប្រព័ន្ធត្រួតពិនិត្យជាប្រចាំ និងស្តង់ដាទាំងក្នុងស្រុក និងអន្តរជាតិត្រូវបានបង្កើតឡើងដើម្បីធានាបាននូវភាពត្រឹមត្រូវ និងតម្លាភាពនៅក្នុងវិស័យគណនេយ្យ និងសវនកម្មនៅកម្ពុជា។

សមាសភាពសមាជិកក្រុមប្រឹក្សាភិបាលតាមអាណត្តិនីមួយៗ ក្នុងមួយអាណត្តិមានរយៈពេល ៣ ឆ្នាំ ដែលមានដូចខាងក្រោម៖

- សមាសភាព១៣នាក់នៃអាណត្តិទី១ ចាប់ពីថ្ងៃ០៣/០៣/២០០៣ ដល់ថ្ងៃ០៣/០៣/២០០៦ ៖

១- ឯកឧត្តម ងី តាយី អនុរដ្ឋលេខាធិការ ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ		ជា ប្រធាន
២- លោក គុយ លឹម	Price WaterHouse Coopers	ជាអនុប្រធាន
៣- លោក យិនន៍ ត័យឈន់	ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិង ហិរញ្ញវត្ថុ	ជា សមាជិក
៤- លោក ចាន់ សុធី	ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិង ហិរញ្ញវត្ថុ	ជា សមាជិក
៥- លោក ហេង វ៉ាន់ដា	ក្រសួងអប់រំយុវជន និងកីឡា	ជា សមាជិក
៦- លោក អ៊ូ ចាន់តារា	ធនាគារជាតិនៃកម្ពុជា	ជា សមាជិក

៧- លោក កាំង តុងហ៊ាង	ធនាគារជាតិនៃកម្ពុជា	ជា សមាជិក
៨- លោក ឈិន កុសល	ក្រសួងយុត្តិធម៌	ជា សមាជិក
៩- លោក ង៉ែត សូភិន	ក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម	ជា សមាជិក
១០- លោក ហាវ៉ាណស៊ីរិល័យ	សភាពាណិជ្ជកម្ម	ជា សមាជិក
១១- អ្នកស្រី ជុង រ៉ានី	សភាពាណិជ្ជកម្ម	ជា សមាជិក
១២- លោក មាស សក្តិសម	ក្រុមហ៊ុនម៉ូរីសុនកាក់និងអាសូស្បេរ	ជា សមាជិក
១៣- លោក ង៉ែ ហ៊ុយ	KPMG	ជា សមាជិក

- សមាសភាព១៣នាក់នៃអាណត្តិទី២ ចាប់ពីថ្ងៃ០៣/០៣/២០០៦ ដល់ ថ្ងៃ០៣/០៣/២០០៦ ៖

១. ឯក ឧត្តម ងី តាយី	ក្រសួងហិរញ្ញវត្ថុ	ជា ប្រធាន
២. លោក ហេង វ៉ាន់ដា	សភាពាណិជ្ជកម្ម	ជា សមាជិក
៣. លោក ឃិនន៍ ត័យឈន់	ក្រសួងហិរញ្ញវត្ថុ	ជា សមាជិក
៤. លោក តាំង តុងហ៊ាង	ធនាគារជាតិ	ជា សមាជិក
៥. លោក អ៊ូ ចាន់ភាព	ធនាគារជាតិ	ជា សមាជិក
៦. លោក រស់ សុខុម	ក.ហ.វ	ជា សមាជិក
៧. លោក មាស សក្តិសម	KICPAA	ជា សមាជិក
៨. លោក ង៉ែ ហយ	KPMG	ជា សមាជិក
៩. លោក ខូយ គឹមលេង	PWC	ជា សមាជិក
១០. លោក កាំង សុជាតិ	ក.ព.ណ	ជា សមាជិក
១១. លោក ហួត ច័ន្ទនិមល	សភាពាណិជ្ជកម្ម	ជា សមាជិក
១២. លោក សេង សារ៉ែន	ក្រសួងអប់រំ	ជា សមាជិក
១៣. លោក ឈិន កុសល	ក្រសួងយុត្តិធម៌	ជា សមាជិក

- សមាសភាព១៣នាក់នៃអាណត្តិទី៣ ចាប់ពីថ្ងៃ០១/០៥/២០០៩ ដល់ ថ្ងៃ៣០/០៤/២០១១ ៖

១. ឯកឧត្តម ងី តាយី	ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិង ហិរញ្ញវត្ថុ	ជា ប្រធាន
២. លោក ង៉ែ ហ៊ុយ	KPMG	ជា អនុប្រធាន
៣. លោក ឈុន សម្បត្តិ	គណៈកម្មាធិការមូលបត្រកម្ពុជា	ជា សមាជិក
៤. លោក អេង រតនា	ពន្ធដារ	ជា សមាជិក
៥. លោក ឈិន កុសល	ក្រសួងយុត្តិធម៌	ជា សមាជិក
៦. លោក អ៊ូ ចាន់តារា	ធនាគារជាតិនៃកម្ពុជា	ជា សមាជិក
៧. លោក រ័ត្ន សុវណ្ណនរៈ	ធនាគារជាតិនៃកម្ពុជា	ជា សមាជិក
៨. លោក ហេង វ៉ាន់ដា	សភាពាណិជ្ជកម្មនៃកម្ពុជា	ជា សមាជិក
៩. លោក ស្រី ហ៊ួត ច័ន្ទនិមល	សភាពាណិជ្ជកម្មនៃកម្ពុជា	ជា សមាជិក
១០. លោក មាស សក្តិសម	KICPAA	ជា សមាជិក

១១. លោក ខូយ គឹមឡេង	PWC	ជា សមាជិក
១២.លោក កាំង សុជាតិ	ក្រសួងពាណិជ្ជកម្មនៃកម្ពុជា	ជា សមាជិក
១៣. លោក សេង សារ៉ន	ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា	ជា សមាជិក
១៤. លោក ប៊ូ ថារិន	ក្រុមប្រឹក្សាជាតិគណនេយ្យ	លេខាធិការអចិន្ត្រៃយ៍

- សមាសភាព១៣នាក់នៃអាណត្តិទី៤ ចាប់ពីថ្ងៃ២៥/០៥/២០១២ដល់ ថ្ងៃ២៥/០៥/២០១១ ៖

១.ឯកឧត្តម ងី តាយី	ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិង ហិរញ្ញវត្ថុ	ជា ប្រធាន
២.លោក ហេង វ៉ាន់ដា	សភាពាណិជ្ជកម្ម	ជា អនុប្រធាន
៣. លោក ឈុន សម្បត្តិ	គណៈកម្មាធិការមូលបត្រកម្ពុជា	ជា សមាជិក
៤. លោក ង៉ែ ហ៊ុយ	KPMG	ជា សមាជិក
៥.លោក គុយ លីម	PWC	ជា សមាជិក
៦. លោក ខូយគីមឡេង	PWC	ជា សមាជិក
៧. លោក រ័ត្ន សុវណ្ណនរៈ	ធនាគារជាតិនៃកម្ពុជា	ជា សមាជិក
៨.លោក អ៊ូ ចាន់តារា	ធនាគារជាតិនៃកម្ពុជា	ជា សមាជិក
៩. លោក ស្រី ហ៊ួត ច័ន្ទនិមល	សភាពាណិជ្ជកម្មនៃកម្ពុជា	ជា សមាជិក
១០.លោក កាំង សុជាតិ	ក្រសួងពាណិជ្ជកម្មនៃកម្ពុជា	ជា សមាជិក
១១. លោក សេង សារ៉ន	ក្រសួងអប់រំ យុវជន និង កីឡា	ជា សមាជិក
១២. លោក សៀង ស៊ីថា	ពន្ធដារ	ជា សមាជិក
១៣. លោក ចេង គីមហ៊ាង	ក្រសួងយុត្តិធម៌	ជា សមាជិក

- សមាសភាព១៣នាក់នៃអាណត្តិទី៥ ចាប់ពីថ្ងៃ០៥/០១/២០១៦ដល់ ថ្ងៃ០៥/០១/២០១៩ ៖

១.ឯកឧត្តម ងី តាយី	ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិង ហិរញ្ញវត្ថុ	ជា ប្រធាន
២.លោក ហេង វ៉ាន់ដា	សភាពាណិជ្ជកម្ម	ជា អនុប្រធាន
៣. លោក ឈុន សម្បត្តិ	គណៈកម្មាធិការមូលបត្រកម្ពុជា	ជា សមាជិក
៤. ឯកឧត្តម ប៊ី ហ៊ត់	ក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម	ជា សមាជិក
៥. ឯកឧត្តម ឧកញ៉ា ស៊ិន សុខណា	សភាពាណិជ្ជកម្មកម្ពុជា	ជា សមាជិក
៦.លោក សៀង ស៊ីថា	ពន្ធដារ	ជា សមាជិក
៧.លោក លាវ ពិសិដ្ឋ	ក្រសួងយុត្តិធម៌	ជា សមាជិក
៨.លោក រ័ត្ន សុវណ្ណនរៈ	ធនាគារជាតិនៃកម្ពុជា	ជា សមាជិក
៩.លោក អ៊ូ ចាន់តារា	ធនាគារជាតិនៃកម្ពុជា	ជា សមាជិក
១០. លោក សុខ សូហេម៉ា	ក្រសួងអប់រំ យុវជន និង កីឡា	ជា សមាជិក
១១.លោក ខូយ គីមឡេង	វ.គ.ស.ក	ជា សមាជិក
១២.លោក គុយ លីម	វ.គ.ស.ក	ជា សមាជិក
១៣.លោក ង៉ែ ហ៊ុយ	វ.គ.ស.ក	ជា សមាជិក

៣.១.២ ទស្សនវិស័យ បេសកកម្ម និងគោលដៅរបស់និយ័តករគណនេយ្យ និងសវនកម្ម

- ទស្សនវិស័យ

និយ័តករគណនេយ្យ និងសវនកម្ម (ACAR) នឹងក្លាយជាស្ថាប័ននិយ័តករដែលមានសមត្ថភាពខ្ពស់ និងគុណតម្លៃវិជ្ជាជីវៈរឹងមាំ ស្របតាមស្តង់ដាអន្តរជាតិ និងបទប្បញ្ញត្តិស្តីពីការគ្រប់គ្រងវិជ្ជាជីវៈ។ ACAR មានបំណងបង្កើតប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងវិស័យគណនេយ្យ និងសវនកម្មដែលមានប្រសិទ្ធភាព ប្រកបដោយភាពតម្លាភាព គណនេយ្យភាព និងនិរន្តភាព ដើម្បីធ្វើឱ្យប្រព័ន្ធនេះមានសុវត្ថិភាព ពង្រឹងភាពជឿជាក់របស់សាធារណជន និងបំពេញតួនាទីសំខាន់ក្នុងការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ច និងសង្គមជាតិ។ ACAR ប្តេជ្ញាថានឹងក្លាយជាគ្រឹះដ៏សំខាន់មួយសម្រាប់ការគាំទ្រនិងដឹកនាំការអភិវឌ្ឍវិស័យគណនេយ្យ និងសវនកម្មជាតិ ដោយធ្វើការជាមួយរាជរដ្ឋាភិបាល វិស័យឯកជន ស្ថាប័នការសិក្សា សហគមន៍អាជីព និងសហគមន៍អន្តរជាតិ។ ស្ថាប័ននេះនឹងចូលរួមយ៉ាងសកម្មក្នុងការធានានូវភាពសមរម្យ និងគុណភាពខ្ពស់នៃសេវាផ្នែកគណនេយ្យ និងសវនកម្ម ដែលអាចជួយទ្រទ្រង់ការធ្វើសេចក្តីសម្រេចផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុ និងការគ្រប់គ្រងប្រកបដោយចំណេះដឹង និងការទទួលខុសត្រូវ។ មិនតែប៉ុណ្ណោះ ACAR ក៏នឹងជះឥទ្ធិពលវិជ្ជាជីវៈដើម្បីជម្រុញការចូលរួមរបស់វិជ្ជាជីវៈគណនេយ្យ និងសវនកម្មក្នុងវិស័យសាធារណៈ និងឯកជន ដើម្បីអភិវឌ្ឍប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុជាតិឱ្យកាន់តែរឹងមាំ។ វាមានតួនាទីសំខាន់ក្នុងការជម្រុញការប្រើប្រាស់ស្តង់ដាអន្តរជាតិ ដូចជា IFRS/IAS និង ISA នៅកម្ពុជា តាមរយៈការផ្តល់ច្បាប់ អាជ្ញាបណ្ណ ការត្រួតពិនិត្យ និងការអប់រំបន្តដល់អ្នកប្រកបអាជីពក្នុងវិស័យនេះ។

ដោយសារតែតួនាទីដ៏សំខាន់នេះ ACAR នឹងក្លាយជាដៃគូរបស់រដ្ឋ និងវិស័យឯកជន ក្នុងការបង្កើតប្រព័ន្ធសេដ្ឋកិច្ចដែលមានភាពធាប់ប្រតិបត្តិ ភាពជឿជាក់ និងគាំទ្របានចំពោះការអភិវឌ្ឍយ៉ាងចីរភាពទាំងសេដ្ឋកិច្ច សង្គម និងបរិស្ថាន។

- បេសកកម្ម

និយ័តករគណនេយ្យ និងសវនកម្ម (ACAR) បានបំពេញមុខងារជាសេនាធិការសម្រាប់អគ្គនាយកដ្ឋានក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ (អ.ស.ហ.) ក្នុងការគ្រប់គ្រង និងអភិវឌ្ឍវិស័យគណនេយ្យ និងសវនកម្ម។ មុខងារនេះត្រូវបានអនុវត្តតាមរយៈការចេញផ្សាយ និងអនុវត្តន៍នូវបទប្បញ្ញត្តិ វិធានការ គោលនយោបាយ និងស្តង់ដាផ្លូវការដែលមានគោលបំណងសំខាន់ ក្នុងការកំណត់ស្តង់ដារម្នាក់ប្រកបអាជីព និងការអនុវត្តវិជ្ជាជីវៈដោយមានស្មារតីទំនួលខុសត្រូវ និងគុណតម្លៃខ្ពស់។ (ACAR) ប្តេជ្ញាជំរុញការអនុវត្តច្បាប់ស្តង់ដាគណនេយ្យ (IFRS/IAS) និងស្តង់ដាសវនកម្ម (ISA) ដែលទាន់សម័យ និងស្របតាមអន្តរជាតិ ដើម្បីធានាបាននូវភាពស្មោះត្រង់ត្រឹមត្រូវ និងភាពជឿជាក់នៅក្នុងការរាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ។ ការងារនេះនឹងជួយបង្កើនសេចក្តីទុកចិត្តរបស់អ្នកមានចំណាប់អារម្មណ៍ រួមទាំងអាជ្ញាធរ រដ្ឋាភិបាល វិនិយោគិន ស្ថាប័នហិរញ្ញវត្ថុ និងសាធារណជន។ (ACAR) ក៏មានតួនាទីសំខាន់ក្នុងការធានា និងលើកកម្ពស់គុណភាពវិជ្ជាជីវៈ របស់អ្នកប្រកបអាជីពតាមរយៈ៖

- ការផ្តល់អាជ្ញាបណ្ណ និងការទទួលស្គាល់វិជ្ជាជីវៈ
- ការត្រួតពិនិត្យ និងវាយតម្លៃលើការអនុវត្តន៍វិជ្ជាជីវៈ
- ការរៀបចំ និងសម្របសម្រួលកម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាល និងបន្តការសិក្សាវិជ្ជាជីវៈ
- ការបង្កើតប្រព័ន្ធចុះបញ្ជីស្តង់ដា និងធនាគារ អ្នកជំនាញក្នុងវិស័យនេះ។

ន.គ.ស. នឹងបន្តជួសជុល និងពង្រឹងប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងវិជ្ជាជីវៈគណនេយ្យ និងសវនកម្មឱ្យមានប្រសិទ្ធភាព និងភាពប្រសើរឡើងជាបន្តបន្ទាប់ ដើម្បីជាសោភ័ណ្ឌភាពសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍវិស័យសេដ្ឋកិច្ច ប្រកបដោយភាពត្រឹមត្រូវ និងចីរភាព។

៣.១.៣ រចនាសម្ព័ន្ធ និងតួនាទីរបស់និយ័តករគណនេយ្យ និងសវនកម្ម

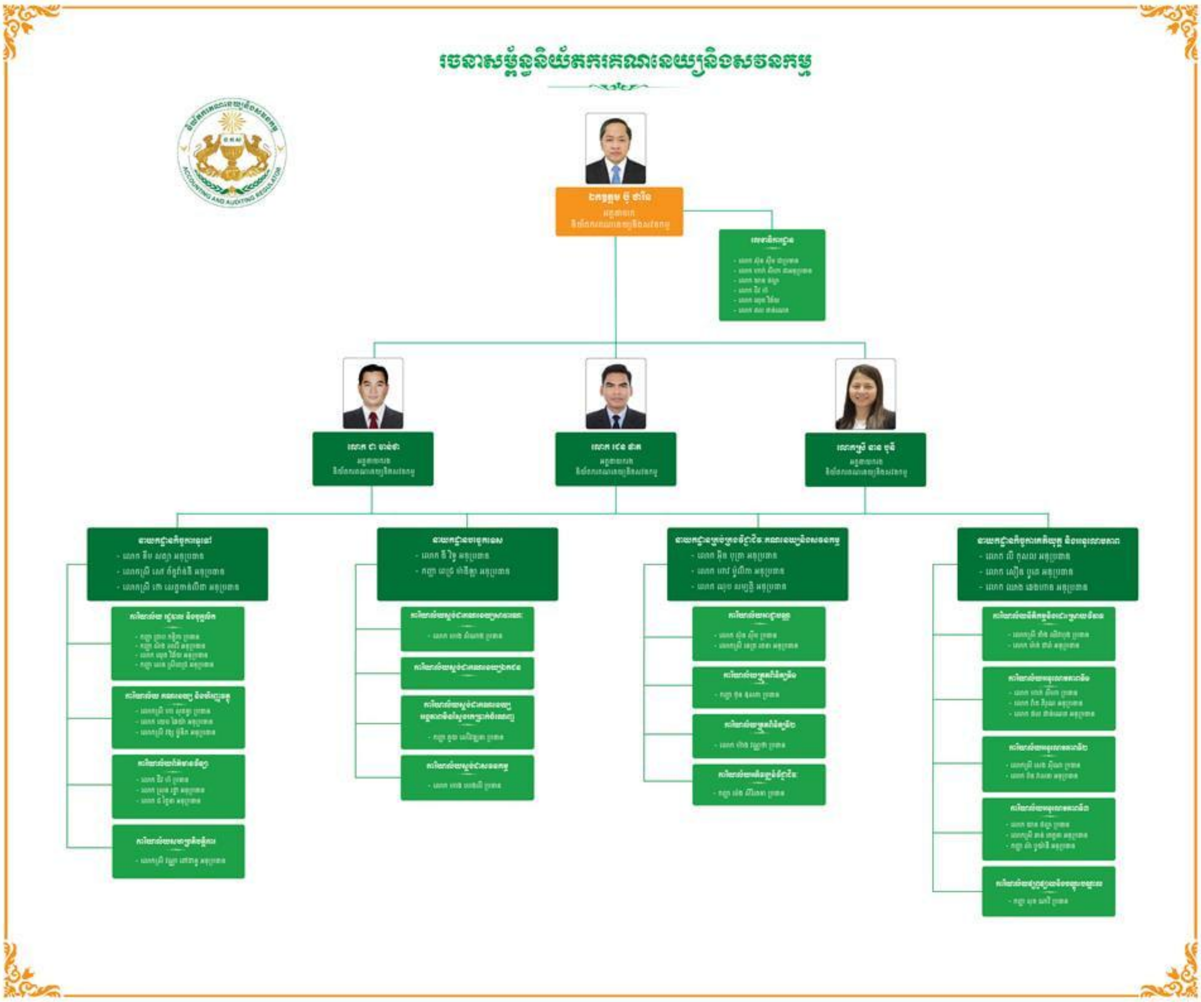

រចនាសម្ព័ន្ធនៃការគ្រប់គ្រង:

- ឯកឧត្តម ប៊ូ ថារិន អគ្គនាយក
- លោក ជា ចាន់ថា អគ្គនាយករង
- លោក ជេន ផាត អគ្គនាយករង
- លោកស្រី នាន បូនី អគ្គនាយករង

ដោយខាងក្រោមនេះ ជានាយកដ្ឋាននៃនិយ័តករគណនេយ្យនិងសវនកម្ម៖

១.នាយកដ្ឋានកិច្ចការទូទៅ ជាសេនាធិការឱ្យ ន.គ.ស. លើតួនាទី និងភារកិច្ចដូចខាងក្រោម៖

- សម្របសម្រួល និងបូកសរុបផែនការសកម្មភាពរួម របស់ ន.គ.ស.

- រៀបចំ និងអនុវត្តផែនការសកម្មភាពការងាររបស់នាយកដ្ឋានកិច្ចការទូទៅ
- រៀបចំថវិកាសម្រាប់កិច្ចដំណើរការរបស់ ន.គ.ស.
- គ្រប់គ្រងកិច្ចការរដ្ឋបាល ហិរញ្ញវត្ថុ និងបុគ្គលិករបស់ ន.គ.ស.
- សម្របសម្រួលការគ្រប់គ្រងធនធានមនុស្សរបស់ ន.គ.ស.
- គ្រប់គ្រងទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋដែលត្រូវបានបែងចែកឱ្យនៅក្រោម ន.គ.ស. និងរៀបចំបញ្ជីសារពើភ័ណ្ឌ
- រៀបចំដាក់ឱ្យដំណើរការ និងគ្រប់គ្រងប្រព័ន្ធព័ត៌មានវិទ្យាសម្រាប់ការគ្រប់គ្រង និងការផ្សព្វផ្សាយរបស់ ន.គ.ស
- ទំនាក់ទំនងជាមួយស្ថាប័នជាតិ-អន្តរជាតិ និងវិស័យឯកជន
- ផ្សព្វផ្សាយជាសាធារណៈពីកិច្ចដំណើរការនិងវឌ្ឍនភាពរបស់ ន.គ.ស.
- អនុវត្តការងារផ្សេងទៀត តាមការណែនាំរបស់អគ្គនាយកនៃ ន.គ.ស. ។

២.នាយកដ្ឋានបច្ចេកទេស ជាសេនាធិការឱ្យ ន.គ.ស. លើតួនាទី និងភារកិច្ចដូចខាងក្រោម៖

- រៀបចំ និងអនុវត្តផែនការសកម្មភាពការងាររបស់នាយកដ្ឋានបច្ចេកទេស
- សិក្សាស្រាវជ្រាវ និងរៀបចំនូវស្តង់ដាគណនេយ្យ ស្តង់ដាសវនកម្ម ក្រមសីលធម៌វិជ្ជាជីវៈ និងស្តង់ដាពាក់ព័ន្ធ
- ពន្យល់ និងបកស្រាយលើទិដ្ឋភាពបច្ចេកទេសនៃស្តង់ដាគណនេយ្យ ស្តង់ដាសវនកម្ម ក្រមសីលធម៌វិជ្ជាជីវៈ និងស្តង់ដាពាក់ព័ន្ធ
- ពិនិត្យឡើងវិញទៅលើការអនុវត្តស្តង់ដា និងកំណត់បញ្ហាប្រឈម ទាំងទិដ្ឋភាពបច្ចេកទេស ទិដ្ឋភាពបទប្បញ្ញត្តិ ព្រមទាំងស្នើឡើងនូវដំណោះស្រាយ
- សហការ និងចូលរួមជាមួយស្ថាប័នតំបន់ និងអន្តរជាតិ ក្នុងការរៀបចំធ្វើបច្ចុប្បន្នភាព អភិវឌ្ឍស្តង់ដាគណនេយ្យ ស្តង់ដាសវនកម្ម ក្រមសីលធម៌វិជ្ជាជីវៈ និងស្តង់ដាពាក់ព័ន្ធ
- អនុវត្តការងារផ្សេងទៀត តាមការណែនាំរបស់អគ្គនាយកនៃ ន.គ.ស. ។

៣.នាយកដ្ឋានគ្រប់គ្រងវិជ្ជាជីវៈគណនេយ្យនិងសវនកម្ម ជាសេនាធិការឱ្យ ន.គ.ស. លើតួនាទី និងភារកិច្ចដូចខាងក្រោម៖

- រៀបចំ និងអនុវត្តផែនការសកម្មភាពការងាររបស់នាយកដ្ឋានគ្រប់គ្រងវិជ្ជាជីវៈគណនេយ្យ និងសវនកម្ម
- ពិនិត្យ ផ្តល់យោបល់លើសំណើសុំអាជ្ញាបណ្ណ ឬការអនុញ្ញាតប្រកបវិជ្ជាជីវៈគណនេយ្យ និងសវនកម្ម
- ពិនិត្យនិងផ្តល់យោបល់លើវិធានការចំពោះអំពើល្មើសទៅនឹងបទប្បញ្ញត្តិស្តីពីការផ្តល់អាជ្ញាបណ្ណប្រកបវិជ្ជាជីវៈគណនេយ្យនិងសវនកម្ម
- រៀបចំ និងធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពបទប្បញ្ញត្តិចាំបាច់នានា ទាក់ទងនឹងការផ្តល់អាជ្ញាបណ្ណ ឬការអនុញ្ញាតប្រកបវិជ្ជាជីវៈគណនេយ្យ និងសវនកម្ម
- ត្រួតពិនិត្យគុណភាពសេវាគណនេយ្យនិងសវនកម្ម
- រៀបចំ និងគ្រប់គ្រងទិន្នន័យក្រុមហ៊ុនគណនេយ្យ និងក្រុមហ៊ុនសវនកម្ម
- រៀបចំផែនការយុទ្ធសាស្ត្រសម្រាប់អភិវឌ្ឍកម្មវិធីសិក្សាគណនេយ្យករជំនាញកម្ពុជា

- រៀបចំដាក់ឱ្យដំណើរការ និងគ្រប់គ្រងកម្មវិធីសិក្សាគណនេយ្យករជំនាញកម្ពុជា
- ចូលរួមអនុវត្តផែនការសកម្មភាពទាក់ទងនឹងការប្រឆាំងការសម្អាតប្រាក់និងហិរញ្ញប្បទានភេរវកម្ម
- អនុវត្តការងារផ្សេងទៀត តាមការណែនាំរបស់អគ្គនាយក ន.គ.ស. ។

៤.នាយកដ្ឋានកិច្ចការគតិយុត្ត និងអនុលោមភាព ជាសេនាធិការឱ្យ ន.គ.ស.លើតួនាទី និងភារកិច្ចដូចខាងក្រោម៖

- រៀបចំ និងអនុវត្តផែនការសកម្មភាពការងាររបស់នាយកដ្ឋានកិច្ចការគតិយុត្ត និងអនុលោមភាព
- រៀបចំ និងធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពបទប្បញ្ញត្តិចាំបាច់នានា
- ពិនិត្យ និងផ្តល់យោបល់លើវិធានការពង្រឹងការអនុវត្តច្បាប់
- រៀបចំ និងគ្រប់គ្រងទិន្នន័យអំពីសហគ្រាស និងអង្គភាពមិនស្វែងរកប្រាក់ចំណេញ
- ត្រួតពិនិត្យអនុលោមភាពតាមច្បាប់ បទប្បញ្ញត្តិ និងស្តង់ដាពាក់ព័ន្ធ
- គ្រប់គ្រង ត្រួតពិនិត្យទាំងលើឯកសារ និងដល់ទីកន្លែង និងវាយតម្លៃលើរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុរបស់សហគ្រាស និងអង្គភាពដែលមិនស្វែងរកប្រាក់ចំណេញ
- ចូលរួមអនុវត្តផែនការសកម្មភាពទាក់ទងនឹងការប្រឆាំងការសម្អាតប្រាក់ និងហិរញ្ញប្បទានភេរវកម្ម
- រៀបចំការបណ្តុះបណ្តាល និងការផ្សព្វផ្សាយច្បាប់ បទប្បញ្ញត្តិ និងស្តង់ដាពាក់ព័ន្ធ
- អនុវត្តការងារផ្សេងទៀត តាមការណែនាំរបស់អគ្គនាយកនៃ ន.គ.ស. ។

៣.២ ទស្សនៈរបស់និយ័តករគណនេយ្យ និងសវនកម្មទៅលើ (CIAS-16)

៣.២.១ វិសាលភាពនៃការអនុវត្ត

វិសាលភាពនៃការអនុវត្តស្តង់ដាគណនេយ្យអន្តរជាតិនៃកម្ពុជា១៦ (Cambodian International Accounting Standard - 16) គឺត្រូវបានអនុវត្តទៅលើអាជីវកម្ម និងអង្គភាពហិរញ្ញវត្ថុដែលមានទ្រព្យសកម្មសម្រាប់ប្រើប្រាស់ក្នុងអាជីវកម្មរបស់ពួកគេ។

អ្នកដែលត្រូវអនុវត្ត CIAS-16៖

- ក្រុមហ៊ុនដែលរៀបចំ របាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុតាមស្តង់ដាគណនេយ្យអន្តរជាតិ
- សហគ្រាសដែលមាន ទ្រព្យសកម្ម ដូចជា រោងចក្រ, ម៉ាស៊ីន, ឃ្លាំង, ឧបករណ៍, អគារ,យានជំនិះ
- ក្រុមហ៊ុនធំៗ និងក្រុមហ៊ុនចុះហត្ថលេខាលើបញ្ជីលិខិតបត្រ
- អាជីវកម្មអន្តរជាតិ និងក្នុងស្រុកដែលប្រតិបត្តិការជាលក្ខណៈពាណិជ្ជកម្ម
- អង្គភាពរដ្ឋ ឬអង្គការ ដែលប្រើប្រាស់ទ្រព្យសកម្ម សម្រាប់សេវាកម្ម។

CIAS-16 អាចអនុវត្តលើវិស័យអាជីវកម្មផ្សេងៗ ដូចជា៖

- វិស័យផលិតកម្ម (Manufacturing Sector) ក្រុមហ៊ុនផលិតដែលរួមមាន រោងចក្រ ម៉ាស៊ីនឧបករណ៍ផលិតកម្ម (ឧ.រោងចក្រផលិតសំលៀកបំពាក់, គ្រឿងអេឡិចត្រូនិច, សម្ភារៈសំណង់)
- វិស័យសំណង់ និងអចលនទ្រព្យ (Construction & Real Estate) ក្រុមហ៊ុនសំណង់ដែលមានឧបករណ៍, អគារ, ដីធ្លី (ឧ.ក្រុមហ៊ុនអភិវឌ្ឍន៍អចលនទ្រព្យ,ក្រុមហ៊ុនសំណង់អគារពាណិជ្ជកម្មជាដើម)

- វិស័យដឹកជញ្ជូន (Transport & Logistics) ក្រុមហ៊ុនដែលមាន យានជំនិះ, ឃ្លាំង, ឧបករណ៍ដឹកជញ្ជូន (ឧ.ក្រុមហ៊ុនកុងតឺន័រ, ក្រុមហ៊ុនបន្ទុក, ក្រុមហ៊ុនដឹកជញ្ជូនអាកាស)
- វិស័យសេវាកម្ម និងបណ្តាញអគ្គិសនី (Utilities & Services) ក្រុមហ៊ុនផ្គត់ផ្គង់ អគ្គិសនី, ទឹកស្អាត ប្រព័ន្ធទូរគមនាគមន៍ (ឧ.ក្រុមហ៊ុនបំបែកអគ្គិសនី, ក្រុមហ៊ុនទឹកស្អាត)
- វិស័យសណ្ឋាគារ និងទេសចរណ៍ (Hospitality & Tourism) សណ្ឋាគារ និងក្រុមហ៊ុនដែលមាន អគារសម្ភារៈធុនធំ (ឧ.សណ្ឋាគារប្រាក់ផ្កាយ 4 និង 5, ក្រុមហ៊ុនដំណើរកំសាន្ត)។

អ្នកដែលមិនអនុវត្ត CIAS-16៖

- ទ្រព្យសកម្មដែលគ្រប់គ្រងដោយស្តង់ដាគណនេយ្យផ្សេងទៀត (ឧ.CIAS-40 ទ្រព្យវិនិយោគ)
- ទ្រព្យសកម្មដែលត្រូវបានចាត់ថ្នាក់ជាការរក្សាទុកសម្រាប់លក់
- ទ្រព្យសកម្មជីវសាស្ត្រ ដែលទាក់ទងទៅនឹងសកម្មភាពកសិកម្ម
- ទ្រព្យធម្មជាតិ ដែលមិនអាចវាយតម្លៃបានយ៉ាងច្បាស់លាស់។

CIAS-16 មានឥទ្ធិពលធំលើប្រព័ន្ធសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ ដោយផ្តល់នូវវិធានការសម្រាប់ការប្រើប្រាស់ទ្រព្យសកម្ម ដែលអាចជៀសវាងការបាត់បង់ហិរញ្ញវត្ថុ ដូចជា៖

- ការបង្កើនប្រសិទ្ធភាពធនធាន ក្នុងការប្រើប្រាស់ CIAS-16 ធ្វើឱ្យសហគ្រាសអាចវាយតម្លៃ និងគ្រប់គ្រងទ្រព្យសកម្មបានល្អជាងមុន
- ការរក្សាភាពត្រឹមត្រូវនៃការរាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ ធានាបានថាទ្រព្យសកម្មត្រូវបានគណនាដោយត្រឹមត្រូវ អាចស្របទៅនឹងស្តង់ដាអន្តរជាតិ
- ការចំណាយសមហេតុសមផល វាធ្វើឱ្យមានការគ្រប់គ្រងការចំណាយលើទ្រព្យសកម្ម និងកំណត់តម្លៃខាតបង់បានត្រឹមត្រូវ។

CIAS-16 ក៏មានសារៈសំខាន់នៅក្នុងការពង្រឹងនូវគោលនយោបាយ និងបទប្បញ្ញត្តិដែលទាក់ទងនឹងការរាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុដូចជា៖

- ការគ្រប់គ្រងទិន្នន័យហិរញ្ញវត្ថុយ៉ាងមានប្រសិទ្ធភាព
- ការទប់ស្កាត់ការលួចបន្លំឬអំពើពុករលួយ
- ការបង្កើនសេចក្តីជឿជាក់លើអង្គភាពរដ្ឋ និងឯកជន អាចបង្ហាញពីការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុដែលមានភាពច្បាស់លាស់ និងត្រឹមត្រូវ។

៣.២.២ គោលការណ៍ និងចំណុចសំខាន់

ក.ការទទួលស្គាល់

ការទទួលស្គាល់នូវទ្រព្យសកម្ម (Property, Plant, and Equipment - PPE) ត្រូវបានកំណត់យ៉ាងច្បាស់ក្នុងស្តង់ដាគណនេយ្យអន្តរជាតិនៃកម្ពុជា១៦ ។ ជាទូទៅ PPE ត្រូវបានទទួលស្គាល់ជាទ្រព្យសកម្មនៅពេលដែលមានលក្ខខណ្ឌខាងក្រោម៖

- មានអត្ថប្រយោជន៍សេដ្ឋកិច្ចពេលអនាគត ដោយ CIAS-16 បានប្រកាន់ខ្ជាប់ថា PPE ត្រូវបានទទួលស្គាល់ ប្រសិនបើវាបានបង្ហាញថាមានអត្ថប្រយោជន៍សេដ្ឋកិច្ចនៅក្នុងពេលអនាគត។ អត្ថប្រយោជន៍នេះរួម

មានដូចជា៖

- ការបង្កើតចំណូល ដោយអាចជួយឱ្យក្រុមហ៊ុនបង្កើតផលិតផល ឬក៏សេវាកម្មដែលទទួលបានចំណូល។
- ការប្រកបអាជីវកម្មបានកាន់តែប្រសើរ វាអាចធ្វើការកែលម្អការងារ និងប្រើប្រាស់នូវធនធានទាំងមូលបានយ៉ាងមានប្រសិទ្ធភាព។

- តម្លៃអាចវាយតម្លៃបានយ៉ាងត្រឹមត្រូវ ដោយការទទួលស្គាល់ PPE មិនអាចធ្វើបានទេបើតម្លៃមិនអាចវាយតម្លៃបានត្រឹមត្រូវ។ CIAS-16 បានកំណត់ថាក្រុមហ៊ុនអាចវាយតម្លៃទៅលើតម្លៃ PPE បានដោយប្រើប្រាស់នូវវិធីសាស្ត្រដូចជា៖
  - តម្លៃដើម (Cost) តម្លៃប្រើប្រាស់សម្រាប់ការទិញ PPE និងចំណាយផ្សេងទៀតដែលមានទាក់ទង ដូចជាចំណាយដឹកជញ្ជូន និងការតំឡើង។
  - ការវាយតម្លៃឡើងវិញ (Revaluation) ប្រសិនបើ PPE ត្រូវបានវាយតម្លៃឡើងវិញដោយសារតែតម្លៃទីផ្សារមានការកើនឡើង។
- អាយុកាលនៃការប្រើប្រាស់ PPE (Useful Life) គឺត្រូវបានធ្វើការកំណត់ក្នុងលក្ខខណ្ឌប្រើប្រាស់ដែលបានរំពឹងទុកនៃទ្រព្យសកម្មចំពោះអង្គភាព និងត្រូវបញ្ជាក់ថា វាអាចប្រើប្រាស់បានរហូតដល់អាយុកាលដែលបានកំណត់។
- ពេលដែល PPE ត្រូវបានប្រើប្រាស់ (Use of PPE) គឺនៅពេលដែល PPE ត្រូវបានដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់

ហើយវាបន្តជួយក្នុងការផលិត ឬផ្តល់សេវាកម្មសម្រាប់ពេលអនាគត ។

- ការរក្សាទុក និងការរាយការណ៍ គឺបន្ទាប់ពីការទទួលស្គាល់ PPE រួច នោះវាត្រូវបានរក្សាទុក និងរាយការណ៍ទៅក្នុងរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ ដោយត្រូវគោរពនូវវិធាននៃការធ្វើរំលស់ (Depreciation) និងការធ្វើ (Impairment) ដែលធ្វើឱ្យវាមានភាពត្រឹមត្រូវ និងអាចប្រើប្រាស់បានល្អបំផុត។

ឧទាហរណ៍1: ក្រុមហ៊ុន ABC ទិញម៉ាស៊ីនផលិតកម្មក្នុងតម្លៃ $100,000។ នោះតម្លៃ វាអាចកំណត់បានដោយម៉ាស៊ីនអាចបង្កើតអត្ថប្រយោជន៍សេដ្ឋកិច្ចនាពេលអនាគត នាំឱ្យវាត្រូវបានទទួលស្គាល់ជា PPE។

ការទទួលស្គាល់ PPE ត្រូវបានកំណត់ជាគោលការណ៍ដែលផ្អែកលើការប៉ាន់ប្រមាណពីអត្ថប្រយោជន៍សេដ្ឋកិច្ច និងតម្លៃអាចវាយតម្លៃបានយ៉ាងត្រឹមត្រូវ។ CIAS-16 បានផ្តល់នូវវិធីសាស្ត្រ និងមានលក្ខខណ្ឌច្បាស់លាស់សម្រាប់ការទទួលស្គាល់ PPE ដើម្បីធានាថាក្រុមហ៊ុនអាចរាយការណ៍ពីទ្រព្យសកម្មទៅក្នុងរបាយហិរញ្ញវត្ថុ ដោយសារតែវាបានបង្ហាញពីតម្លៃ និងអត្ថប្រយោជន៍ច្រើនដល់សេដ្ឋកិច្ច។

ខ.ការវាស់វែង

ការវាស់វែងទ្រព្យសកម្ម (Property, Plant, and Equipment - PPE) ត្រូវបានអនុវត្តន៍នៅក្នុង CIAS-16 ដោយកំណត់វិធីសាស្ត្រវាស់វែង (Measurement) ជាពីរប្រភេទគឺ៖

1. ការវាស់វែងដំបូង (Initial Measurement) ៖ នៅពេលក្រុមហ៊ុនទទួលស្គាល់ ទ្រព្យសកម្ម វាត្រូវបានវាស់វែងនៅតម្លៃដើម (Cost Model) ។ តម្លៃដើមរួមមានដូចជា៖

- តម្លៃទិញ (Purchase Price)
- អាករ និងពន្ធ (Taxes & Import Duties)
- ការដឹកជញ្ជូន (Transportation Costs)
- ការតំឡើង និងការធ្វើតេស្ត (Installation & Testing Costs)
- ការចំណាយបន្ថែមដើម្បីឱ្យទ្រព្យសកម្មនោះវាអាចប្រើប្រាស់បាន។

ឧទាហរណ៍៖ ក្រុមហ៊ុន ABC ទិញម៉ាស៊ីនក្នុងតម្លៃ $50,000 ក្នុងនោះមានចំណាយដឹកជញ្ជូន $2,000 រួមទាំងចំណាយដំឡើង និងសាកល្បង $3,000។ ដូចនេះ តម្លៃដើម (Initial Measurement) = $55,000 ។

2. ការវាស់វែងបន្ត (Subsequent Measurement)៖ បន្ទាប់ពីទទួលស្គាល់ទ្រព្យសកម្ម ក្រុមហ៊ុនអាចជ្រើសរើសវិធីសាស្ត្រវាស់វែងបន្ត ជាពីរប្រភេទគឺ៖

- វិធីសាស្ត្រតម្លៃដើម (Cost Model) ដោយ PPE ត្រូវបានវាស់វែងទៅតាមតម្លៃដើមដោយដកចេញនូវរំលស់ (Depreciation) និងការខាតបង់ពីការធ្លាក់ចុះតម្លៃ (Impairment) យ៉ាងត្រឹមត្រូវនៅក្នុងរយៈពេលប្រើប្រាស់ PPE ។

- តម្លៃដើម គឺជាតម្លៃដែលបានបង់សម្រាប់ទិញ PPE ព្រមទាំងការចំណាយផ្សេងៗ ដូចជាការដឹកជញ្ជូន និងការតំឡើង។
- Depreciation ត្រូវតែធ្វើទៅលើអាយុកាលនៃការប្រើប្រាស់ទ្រព្យសកម្ម (Useful Life) និងអត្រារំលស់ (Depreciation Rate) ។ ដោយគេអាចប្រើប្រាស់វាទៅតាមវិធីសាស្ត្រជាច្រើនដូចជា វិធីសាស្ត្ររំលស់ថេរ វិធីសាស្ត្ររំលស់ទ្វេរភាគ វិធីសាស្ត្ររំលស់ថយចុះជាលំដាប់ និងវិធីសាស្ត្ររំលស់តាមផលបូកតួលេខនៃឆ្នាំរំលស់។

- ការធ្វើ Impairment គឺជាការធ្វើលើការខាតបង់នូវតម្លៃ PPE ប្រសិនបើវាមិនអាចបង្កើតចំណូលសេដ្ឋកិច្ចដែលបានប៉ាន់ប្រមាណឡើងវិញ។

ឧទាហរណ៍៖ ម៉ាស៊ីនដែលទិញក្នុងតម្លៃ $55,000 មានអាយុកាលប្រើប្រាស់ 10 ឆ្នាំ។ នោះតម្លៃ Depreciation ប្រចាំឆ្នាំ = $5,500 (ប្រើវិធី Straight-Line)។

- វិធីសាស្ត្រវាយតម្លៃឡើងវិញ (Revaluation Model) ដោយ PPE ត្រូវបានវាយតម្លៃសារជាថ្មីនៅពេលណាមួយដែលមានការកំណត់តម្លៃទីផ្សារ និងត្រូវបានសន្និដ្ឋានថាជាតម្លៃដែលអាចទទួលយកបាន។ ប្រសិនបើការវាយតម្លៃឡើងវិញមានការធ្លាក់ចុះតម្លៃ នោះវានឹងបង្ហាញពីការបាត់បង់ជាលក្ខណៈ Impairment ។

ឧទាហរណ៍៖ ម៉ាស៊ីនមួយគ្រឿងទិញក្នុងតម្លៃ = $40,000 រំលស់រយៈពេល 10ឆ្នាំ ដោយធ្វើតាមវិធីសាស្ត្ររំលស់ថេរ (Straight-Line) និងមានតម្លៃទីផ្សារ = $35,000 ។

-រកតម្លៃ Book Value Or Carrying Amount

ដោយ Depreciation = $\frac{40,000}{10} = 4,000^{\$}$

→ Carrying Amount = 40,000 – 4,000 = 36,000$^{\$}$

គេបាន Carrying Amount = 36,000 > Fv = 35,000 → Impairment Loss = $1,000 ។

គ.ការលែងទទួលស្គាល់

ការលែងទទួលស្គាល់ (Derecognition) នៅក្នុងស្តង់ដាគណនេយ្យអន្តរជាតិនៃកម្ពុជា១៦ គឺត្រូវបានអនុវត្តនៅពេលដែលទ្រព្យសកម្ម (Property, Plant, and Equipment- PPE) ត្រូវបានលក់ចេញ មិនត្រូវបានប្រើប្រាស់តទៅទៀត និងលែងមានអត្ថប្រយោជន៍សម្រាប់សេដ្ឋកិច្ច។ចំណុចសំខាន់ៗនៃការលែងទទួលស្គាល់

(Derecognition) ក្នុង CIAS-16 មាន៖

- ការលក់ PPE ដោយនៅពេលដែល PPE ត្រូវបានលក់ចេញ នោះវាត្រូវបានលែងទទួលស្គាល់នៅក្នុងបញ្ជីហិរញ្ញវត្ថុ ហើយតម្លៃលក់ និងប្រាក់ចំណេញ ឬការខាតបង់ពីការលក់ត្រូវតែចុះទៅក្នុងរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ។
- បាត់បង់ជាពហុភាព នៅពេលដែល PPE ត្រូវបានបាត់បង់ដោយសារបំផ្លាញ ឬពុំមានប្រយោជន៍ដើម្បីប្រើប្រាស់តទៅទៀត ក្រុមហ៊ុនត្រូវបញ្ចូលវាជាផ្នែកនៃការលែងទទួលស្គាល់។
- ការបញ្ចប់អាយុកាលប្រើប្រាស់ នៅពេលដែល PPE មិនអាចផ្តល់អត្ថប្រយោជន៍សេដ្ឋកិច្ចនាពេលអនាគតទៀត ដូចជាប្រើហួតដល់ពុំអាចជួសជុលបាន ក៏ត្រូវបានលែងទទួលស្គាល់ផងដែរ។

ឃ.ការលាតត្រដាង

ការលាតត្រដាង (Disclosure) មានសារៈសំខាន់ក្នុងការបង្ហាញពីព័ត៌មានសំខាន់ៗ ដើម្បីធានាបាននូវភាពត្រឹមត្រូវ និងច្បាស់លាស់ក្នុងការរាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ។ ការលាតត្រដាងត្រូវតែធ្វើឡើងដើម្បីឱ្យមានការយល់ដឹងច្បាស់អំពីគោលការណ៍ និងវិធីសាស្ត្រដែលក្រុមហ៊ុនប្រើប្រាស់ក្នុងការអនុវត្តន៍ CIAS-16 ។ ខាងក្រោមនេះជាចំណុចសំខាន់ៗនៃការលាតត្រដាង រួមមាន៖

- ការលាតត្រដាងពីប្រភេទនៃPPE (Property, Plant, and Equipment) ក្រុមហ៊ុនត្រូវតែបង្ហាញប្រភេទនៃ PPE ដែលមានដូចជា អគារ របនាសម្ព័ន្ធ ម៉ាស៊ីនឧស្សាហកម្ម ផ្សេងៗជាដើម។
- ការលាតត្រដាងពីការវាស់វែងPPE ក្រុមហ៊ុនត្រូវតែបង្ហាញពីវិធីសាស្ត្រនៃការវាស់វែង PPE ដូចជា វិធីសាស្ត្រតម្លៃដើម (Cost Model) ឬ វិធីសាស្ត្រវាយតម្លៃឡើងវិញ (Revaluation Model) ដែលទាក់ទងនឹងការកើនឡើង ឬធ្លាក់ចុះនៃតម្លៃបន្ទាប់ពីបានធ្វើការវាយតម្លៃឡើងវិញ។

- ការលាតត្រដាងពីការផ្លាស់ប្តូរនៃ PPE ក្រុមហ៊ុនត្រូវតែបង្ហាញពីការផ្លាស់ប្តូរប្រភេទនៃ PPE ដែលបានកំណត់សំខាន់ៗ សម្រាប់ការប្រើប្រាស់នៅក្នុងអាជីវកម្ម។
- ការលាតត្រដាងពីការលែងទទួលស្គាល់ PPE ក្រុមហ៊ុនត្រូវតែបង្ហាញពីការលែងទទួលស្គាល់ PPE ឬការលក់ PPE ទៅក្នុងរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុបន្ទាប់ពីលក់ PPE ឬបាត់បង់ ដោយព័ត៌មាននេះបង្ហាញពីប្រាក់ចំណេញ ឬការខាតបង់ ។
- ការលាតត្រដាងពីការបញ្ចូលទ្រព្យសកម្ម ព័ត៌មានអំពីការបញ្ចូល PPE ដែលបានប្រើប្រាស់នៅក្នុងផលិតកម្ម ឬដំណើរការបច្ចេកវិទ្យាផ្សេងៗ ត្រូវតែបង្ហាញនូវហេតុផល កាលបរិច្ឆេទ និងតម្លៃឱ្យបានត្រឹមត្រូវ។
- អាយុកាលនៃការប្រើប្រាស់ PPE (Useful Life) ក្រុមហ៊ុនត្រូវតែបង្ហាញអំពីអាយុកាលនៃការប្រើប្រាស់ទ្រព្យសកម្ម ថាជាអាយុកាលជាក់លាក់ ឬអាយុកាលមិនច្បាស់លាស់ ដើម្បីជួយឱ្យអ្នកប្រើប្រាស់របាយការណ៍មានភាពយល់ដឹងបានកាន់តែច្បាស់។
- វិធីសាស្ត្ររំលស់ (Depreciation Method) ត្រូវបង្ហាញពីវិធីសាស្ត្រដែលបានប្រើដើម្បីប៉ាន់ប្រមាណលើការធ្វើរំលស់ដូចជាStraight-line Method, Declining balance Method ឬSum of the Year Degit method ។
- អត្រារំលស់ប្រចាំឆ្នាំ (Depreciation Rates) បង្ហាញអត្រារំលស់ប្រចាំឆ្នាំសម្រាប់ប្រភេទនីមួយៗនៃ PPE ដើម្បីបង្ហាញថាការប្រែក្លាយនៃតម្លៃត្រូវបានគណនាដូចម្តេច។
- ការធ្វើការត្រួតពិនិត្យឡើងវិញ ត្រូវតែបង្ហាញពីការធ្វើការត្រួតពិនិត្យឡើងវិញនៃអាយុកាលប្រើប្រាស់ឬតម្លៃសំណល់ (Residual Value) នៅគ្រប់ពេលចប់ឆ្នាំហិរញ្ញវត្ថុ។
- បង្ហាញអំពីបញ្ហាបាត់បង់តម្លៃ (Impairment) បើ PPE មានបញ្ហាបាត់បង់តម្លៃ ត្រូវបង្ហាញព័ត៌មានពីចំណុចដែលប៉ះពាល់ដល់តម្លៃសំណល់នៃទ្រព្យសកម្មនោះ។

៣.២.៣ សារៈសំខាន់នៃស្តង់ដាគណនេយ្យអន្តរជាតិនៃកម្ពុជា១៦

ក.ការធានាភាពត្រឹមត្រូវ និងសុចរិតនៃរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ

ការធានាថារបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុមានភាពត្រឹមត្រូវ និងសុចរិត គឺជាបំណងដ៏សំខាន់របស់និយ័តករគណនេយ្យ និងសវនកម្ម ដើម្បីធានាថាព័ត៌មានហិរញ្ញវត្ថុដែលបានបង្ហាញអាចជឿទុកចិត្តបាន សម្រាប់ការសម្រេចចិត្តរបស់ភាគីពាក់ព័ន្ធ។ ការធានានេះត្រូវបានអនុវត្តតាមវិធីដូចខាងក្រោម៖

១. ការអនុវត្តស្តង់ដាគណនេយ្យ និងសវនកម្ម

- ប្រើប្រាស់ ស្តង់ដាសវនកម្មអន្តរជាតិ (ISA) ក្នុងការត្រួតពិនិត្យ និងវាយតម្លៃរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ
- អនុវត្តស្តង់ដាគណនេយ្យអន្តរជាតិ ក្នុងការរៀបចំ និងបង្ហាញរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុឱ្យត្រឹមត្រូវ។

២. ការប្រតិបត្តិការសវនកម្ម

- ពិនិត្យលើភាពត្រឹមត្រូវនៃទិន្នន័យហិរញ្ញវត្ថុ និងឯកសារកំណត់ត្រាទាំងអស់
- វាយតម្លៃការអនុវត្តប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងផ្ទៃក្នុង (Internal Control) របស់សហគ្រាស
- ពិនិត្យសំណុំឯកសារតំណាងឱ្យប្រតិបត្តិការផ្សេងៗ ដើម្បីធានាភាពត្រឹមត្រូវ
- បង្ហាញការផ្តល់យោបល់សវនកម្ម អំពីរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ។

៣. ការផ្តល់យោបល់សវនកម្ម

- បន្ទាប់ពីសវនកម្ម និយ័តករនឹងផ្តល់យោបល់ចំពោះរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ ដោយនៅក្នុងរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុត្រូវតែមានភាពត្រឹមត្រូវ ច្បាស់លាស់ និងសុចរិតគ្រប់គ្រាន់ ត្រូវចំណាំថាមិនត្រូវផ្តល់ព័ត៌មានក្លែងបន្លំ ហើយព័ត៌មានត្រូវមានគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់ធ្វើការវាយតម្លៃ។

៤. ការធានាភាពត្រឹមត្រូវ និងសុចរិតនៃរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ

- បង្កើនភាពទុកចិត្តពីសាធារណៈ និងភាគីពាក់ព័ន្ធលើរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ
- ជួយឱ្យអាជីវកម្មអាចទទួលបានការវិនិយោគ ឬប្រាក់កម្ចីពីធនាគារ
- ការពារភាពសុចរិត និងកាត់បន្ថយហានិភ័យក្លែងបន្លំ។

៥. ការបង្កើនប្រសិទ្ធភាពប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងផ្ទៃក្នុង

- CIAS-16 ជួយកំណត់និងពិនិត្យសភាពប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងផ្ទៃក្នុងឱ្យមានសមត្ថភាពគ្រប់គ្រាន់នៅក្នុងការធានាភាពត្រឹមត្រូវនៃទិន្នន័យហិរញ្ញវត្ថុ
- ជួយសម្គាល់ចំណុចខ្សោយក្នុងការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុ និងផ្តល់អនុសាសន៍ ដើម្បីធ្វើឱ្យប្រព័ន្ធមានភាពរឹងមាំ។

៦. ការលើកកម្ពស់សុវត្ថិភាពនៃទិន្នន័យ និងការចូលដំណើរការបានត្រឹមត្រូវ

- បង្កើនការការពារទិន្នន័យហិរញ្ញវត្ថុពីការចូលប្រើដោយអ្នកគ្មានកាតព្វកិច្ច
- ការគ្រប់គ្រងលើឯកសារដែលពាក់ព័ន្ធជួយធានាថាការបង្ហាញទិន្នន័យមានភាពត្រឹមត្រូវ។

៧. ការរៀបចំរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុឱ្យស្របនឹងគោលការណ៍សុចរិត និងភាពស្មោះត្រង់

- ជួយឱ្យនិយ័តករមានវិធីសាស្ត្រដែលច្បាស់លាស់ក្នុងការវាយតម្លៃលើភាពស្មោះត្រង់នៃការរៀបចំរបាយការណ៍
- ជួយប្រមូល និងគាំទ្រព័ត៌មានដោយផ្អែកលើសំណុំឯកសារដែលអាចត្រួតពិនិត្យបាន។

៨. ការរួមចំណែកសំខាន់ក្នុងការបង្កើតការអភិវឌ្ឍន៍ត្រឹមត្រូវទៅលើផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុ

- ជួយស្ថាបនាអភិវឌ្ឍន៍ក្នុងការរួមចំណែកចំពោះភាពសុចរិតនៃរបាយការណ៍
- បណ្តុះបណ្តាលដល់បុគ្គលិកឱ្យយល់នូវសារៈសំខាន់នៃសីលធម៌វិជ្ជាជីវៈ និងការធ្វើរបាយការណ៍យ៉ាងម៉ត់ចត់។

ខ.ការជំរុញការវិនិយោគ

ការអនុវត្ត CIAS-16 មានសារៈសំខាន់ជាច្រើនក្នុងការជំរុញការវិនិយោគនៅលើទីផ្សារ និងនៅក្នុងអាជីវកម្ម រួមមាន៖

- បង្កើនការទំនាក់ទំនង និងការផ្តល់ទំនុកចិត្ត ការអនុវត្តតាម CIAS-16 ប្រកបដោយភាពត្រឹមត្រូវ និងភាពទាន់សម័យក្នុងការរាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ ជួយបង្កើននូវទំនុកចិត្តដល់អ្នកវិនិយោគទាំងក្នុងប្រទេស និងក្រៅប្រទេស ដោយបានធ្វើឱ្យពួកគេឃើញថាអាជីវកម្មនៅក្នុងស្ថាប័នមានការរាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ

ស្របតាមគោលការណ៍ស្តង់ដាអន្តរជាតិ ។

- ភាពច្បាស់លាស់នៅក្នុងការរាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ ដោយបានបង្កើននូវការសម្រេចចិត្តដ៏ល្អសម្រាប់អ្នកវិនិយោគ ផ្តល់ព័ត៌មានហិរញ្ញវត្ថុដែលត្រឹមត្រូវ និងមានប្រសិទ្ធភាព។ ហើយអ្នកវិនិយោគ អាចធ្វើការវិនិយោគបានយ៉ាងល្អប្រសើរ ដោយសារបានស្វែងយល់ពីស្ថានភាពហិរញ្ញវត្ថុ និងវិស័យទីផ្សារផ្សេងៗនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា។
- ការពង្រឹងភាពប្រកួតប្រជែង សហគ្រាសអាចធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពគណនេយ្យតាមស្តង់ដាអន្តរជាតិ ដើម្បីអាចប្រកួតប្រជែងនៅលើទីផ្សារអន្តរជាតិក្នុងការទាក់ទាញការវិនិយោគចូលក្នុងប្រទេស។
- ការកាត់បន្ថយការបាត់បង់ហិរញ្ញវត្ថុ ការអនុវត្ត CIAS-16 ជួយជៀសវាងការវិនិយោគដែលមានការប្រកួតប្រជែងអស្ថិរភាព វាអាចជួយធ្វើឱ្យប្រទេសកម្ពុជាកាន់តែមានភាពទាក់ទាញពីការវិនិយោគដែលមាននូវស្ថិរភាពក្នុងការសម្រេចចិត្តរយៈពេលវែង។
- ការរួមបញ្ចូលជាមួយប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុអន្តរជាតិ CIAS-16 ជួយធ្វើឱ្យអាជីវកម្មនៅកម្ពុជាអាចបង្ហាញនូវអត្តសញ្ញាណនៃការរាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុស្របតាមស្តង់ដាអន្តរជាតិ ដែលអាចធ្វើឱ្យស្ថាប័នហិរញ្ញវត្ថុអន្តរជាតិ និងធនាគារពិភពលោកទទួលស្គាល់ និងងាយស្រួលក្នុងការផ្តល់ឥណទាន ឬវិនិយោគ។
- ការកែលម្អការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុក្នុងសហគ្រាស ការអនុវត្ត CIAS-16 អនុញ្ញាតឱ្យអាជីវកម្មមានប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងទិន្នន័យ និងទ្រព្យសកម្មមានស្ថិរភាព ច្បាស់លាស់ ដែលជួយឱ្យការសម្រេចចិត្តផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុមានគុណភាពខ្ពស់។
- ការផ្តល់ភាពស្មើគ្នាដល់អាជីវកម្មក្នុងប្រទេស និងក្រៅប្រទេស អាជីវកម្មក្នុងប្រទេសអាចប្រកួតប្រជែងយ៉ាងស្មើភាពនឹងក្រុមហ៊ុនអន្តរជាតិដោយសារតែមានស្តង់ដារាយការណ៍ដូចគ្នា បង្កើនឱកាសរកដៃគូ និងទាក់ទាញអ្នកវិនិយោគ។
- ការបង្កើនភាពជឿជាក់នៅលើអ្នកគ្រប់គ្រង ព័ត៌មានហិរញ្ញវត្ថុដែលអនុវត្តតាម CIAS-16 អាចជួយឱ្យម្ចាស់អាជីវកម្ម និងអ្នកវិនិយោគ មានភាពជឿជាក់លើសមត្ថភាពគ្រប់គ្រងផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុ និងការគ្រប់គ្រងទ្រព្យសម្បត្តិរបស់ក្រុមហ៊ុន។
- ការលើកកម្ពស់ធន្ទៈនៃការចូលទីផ្សារផ្សេងទៀត ជាពិសេសសម្រាប់ក្រុមហ៊ុនដែលចង់ចុះបញ្ជីនៅក្នុងផ្សារហ៊ុន ឬបើកការវិនិយោគគ្រប់គ្រងជាមួយបរទេស មានការបង្ហាញថាគាត់អាចអនុវត្តតាមស្តង់ដាអន្តរជាតិបានយ៉ាងល្អប្រសើរ។

សរុបមក CIAS-16 បានផ្តល់នូវប្រសិទ្ធភាពក្នុងការត្រួតពិនិត្យ និងការរាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុដោយមានការលើកទឹកចិត្តឱ្យមានការវិនិយោគបន្ថែម ដើម្បីអាចប្រកួតប្រជែងលើកម្រិតអន្តរជាតិបាន។

គ.ការគ្រប់គ្រងប្រសិទ្ធភាពទ្រព្យសកម្ម

CIAS-16 (Cambodian International Accounting Standard -16) គឺជាស្តង់ដាគណនេយ្យអន្តរជាតិស្តីពីទ្រព្យសកម្ម (Property, Plant, and Equipment - PPE) ដែលស្ថាប័ន ឬសហគ្រាសអាចអនុវត្តន៍ ដើម្បីគ្រប់គ្រងប្រសិទ្ធភាពនៃទ្រព្យសកម្មរបស់ខ្លួន។ ការគ្រប់គ្រងប្រសិទ្ធភាពនៃទ្រព្យសកម្ម គឺជាការប្រើប្រាស់នូវធនធានទ្រព្យសកម្មដែលមានឱ្យបានប្រសើរ និងមានប្រសិទ្ធភាពក្នុងការប្រកបអាជីវកម្ម។ ទ្រព្យសកម្ម គឺជា

ទ្រព្យទាំងឡាយណាដែលទិញមកគ្មានគោលបំណងក្នុងការលក់ចេញ ទុកប្រើប្រាស់នៅក្នុងអាជីវកម្ម មានអាយុកាលប្រើប្រាស់លើសពីមួយឆ្នាំ និងជាកម្មវត្ថុសម្រាប់ការធ្វើរំលស់ (មានដូចជា ផ្ទះឧបករណ៍ ម៉ាស៊ីន និងយានយន្តដឹកជញ្ជូនជាដើម)។ ការអនុវត្តស្តង់ដានេះ បានផ្តល់មកនូវសារៈសំខាន់ជាច្រើនដល់ការគ្រប់គ្រងប្រសិទ្ធភាពនៃទ្រព្យសកម្ម ដែលរួមមានដូចជា៖

- ការគណនាតម្លៃទ្រព្យសកម្មបានត្រឹមត្រូវ CIAS-16 កំណត់វិធានការច្បាស់លាស់សម្រាប់ការបង្ហាញតម្លៃទ្រព្យសកម្មដោយប្រើវិធីសាស្ត្រ Cost Model ឬ Revaluation Model។ វាជួយឱ្យសហគ្រាសបញ្ជាក់នូវតម្លៃកែតម្រូវរបស់ទ្រព្យសកម្ម និងស្វែងរកវិធីសាស្ត្រក្នុងការបន្តការប្រើប្រាស់ទ្រព្យសកម្មឱ្យមានប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់។

- ការធ្វើរំលស់ (Depreciation) ត្រឹមត្រូវ សហគ្រាសអាចកំណត់អត្រានៃការធ្វើរំលស់បានត្រឹមត្រូវដោយយោងទៅតាមអាយុកាលនៃការប្រើប្រាស់ទ្រព្យសកម្ម។ វាមានសារៈសំខាន់ក្នុងការកំណត់បែបបទនៃ Depreciation Methods (វិធីសាស្ត្ររំលស់ថេរ វិធីសាស្ត្ររំលស់ទ្វេរភាគ វិធីសាស្ត្ររំលស់ថយចុះជាលំដាប់ និងវិធីសាស្ត្ររំលស់តាមផលបូកតួលេខនៃឆ្នាំរំលស់) ដើម្បីឱ្យការគណនារំលស់នៃទ្រព្យសកម្មនៅក្នុងសហគ្រាសស្របតាមស្ថានភាពពិត និងជួយបែងចែកទៅលើការខាតបង់នូវតម្លៃនៃទ្រព្យសកម្ម (Impairment of Assets) ឱ្យបានត្រឹមត្រូវសមស្របជាមួយអាយុកាលប្រើប្រាស់។
- ការពង្រឹងសមត្ថភាពអាជីវកម្ម ដោយការគ្រប់គ្រងប្រសិទ្ធភាពនៃទ្រព្យសកម្ម ជួយធ្វើឱ្យក្រុមហ៊ុនអាចពង្រីកសមត្ថភាពប្រកបអាជីវកម្មបានកាន់តែល្អ ។
- ការទទួលបានប្រាក់ចំណេញ ការគ្រប់គ្រងប្រសិទ្ធភាពនៃទ្រព្យសកម្មអាចជួយបញ្ជាក់ពីការប្រើប្រាស់

ទ្រព្យសកម្មឱ្យមានអត្ថប្រយោជន៍ និងផ្ដល់ការចំណេញទៅកាន់ក្រុមហ៊ុន។

- ការសន្សំប្រាក់ និងការបង្កើនប្រសិទ្ធភាព ការគ្រប់គ្រងទ្រព្យសកម្មឱ្យមានប្រសិទ្ធភាពអាចកាត់បន្ថយការចំណាយនៅលើការជួសជុល និងការថែទាំដែលចាំបាច់ ហើយការអភិវឌ្ឍន៍នូវប្រព័ន្ធថែទាំអាចនាំឱ្យមានការចំណាយទាប។
- ប្រាកដភាព និងត្រឹមត្រូវក្នុងការរាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ ការចងក្រង និងការរាយការណ៍ស្ថានភាពហិរញ្ញវត្ថុមានភាពត្រឹមត្រូវ និងអាចជឿទុកចិត្តបាន។ រំលឹកឱ្យសហគ្រាសបែងចែកឱ្យបានត្រឹមត្រូវអំពីការចំណាយលើទ្រព្យសកម្ម និងការចំណាយលើប្រតិបត្តិ ហើយជួយឱ្យអ្នកមានភារកិច្ចគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុអាចអធិប្បាយពន្យល់អំពីស្ថានភាពហិរញ្ញវត្ថុបានត្រឹមត្រូវ។
- ការអភិវឌ្ឍន៍ និងការបំពេញតាមច្បាប់នៃស្តង់ដា វាជួយធ្វើឱ្យសហគ្រាសអាចបំពេញតាមបទដ្ឋានគណនេយ្យ និងតាមច្បាប់ដែលពាក់ព័ន្ធ។
- ការសម្រួលដល់ការទាក់ទងជាមួយអ្នកដែលមានការចាប់អារម្មណ៍ (Investors & Stakeholders) ការរក្សាប្រតិបត្តិការច្បាស់លាស់អំពីតម្លៃទ្រព្យសកម្មនឹងបង្កើនការជឿជាក់ពីភាគីដែលពាក់ព័ន្ធ។ ចំណែកឯអ្នកវិនិយោគ និងភាគីសេដ្ឋកិច្ចផ្សេងៗ អាចប្រើប្រាស់ព័ត៌មានហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់ការសម្រេចចិត្តអំពីការវិនិយោគ និងការប្រើប្រាស់ធនធាន។

ការអនុវត្ត (CIAS-16) បានយ៉ាងត្រឹមត្រូវជួយឱ្យសហគ្រាសមានគោលការណ៍គ្រប់គ្រងទ្រព្យសកម្មប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពដែលជួយឱ្យមានការរៀបចំលើការរាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុបានច្បាស់លាស់ ប្រកបដោយភាពត្រឹមត្រូវ និងអាចជឿទុកចិត្ត។ វាជាកត្តាជំរុញឱ្យសហគ្រាសអាចប្រកួតប្រជែងបានល្អក្នុងទីផ្សារ និងបំពេញតាមបទដ្ឋានគណនេយ្យអន្តរជាតិបានយ៉ាងត្រឹមត្រូវ។

៣.៣ ផលប៉ះពាល់នៃស្តង់ដាគណនេយ្យអន្តរជាតិនៃកម្ពុជា១៦ចំពោះប្រតិបត្តិការអាជីវកម្ម

ការអនុវត្ត CIAS-16 មានផលប៉ះពាល់មួយចំនួនទៅលើរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុចំពោះប្រតិបត្តិការអាជីវកម្មដូចជា៖

- តម្លៃទ្រព្យសកម្មអាចត្រូវប៉ាន់ប្រមាណផ្អែកលើវិធីសាស្រ្តតម្លៃដើម (Cost Model) ឬវិធីសាស្រ្តវាយតម្លៃឡើងវិញ (Revaluation Model)។ ប្រសិនបើជ្រើសរើស Revaluation Model នឹងមានការកែប្រែជាញឹកញាប់ទៅលើតម្លៃទ្រព្យសកម្មដែលធ្វើឱ្យប៉ះពាល់ដល់របាយការណ៍ចំណេញ/ខាត (Profit / Loss)។
- ផលប៉ះពាល់លើប្រាក់ចំណេញ ការធ្វើរំលស់ត្រូវគណនាដោយផ្អែកលើអាយុកាលប្រើប្រាស់ និងវិធីសាស្រ្តរំលស់ដែលបានជ្រើសរើស។ ប្រសិនបើអាយុកាលប្រើប្រាស់មិនបានប៉ាន់ស្មានត្រឹមត្រូវ នោះអាចធ្វើឱ្យប្រាក់ចំណេញមិនមានស្ថិរភាព។ ហើយការធ្វើរំលស់ទៅលើទ្រព្យសកម្ម អាចធ្វើឱ្យប្រាក់ចំណេញបណ្តោះអាសន្ន (Short-term Profits) ប្រែប្រួល ហើយវាអាចបណ្តាលឱ្យប៉ះពាល់ដល់សមិទ្ធផលហិរញ្ញវត្ថុរបស់ក្រុមហ៊ុន។
- ការចំណាយថវិកាក្នុងការប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងទ្រព្យសកម្ម គឺក្រុមហ៊ុនត្រូវការប្រើប្រាស់នូវប្រព័ន្ធទិន្នន័យសម្រាប់ការកត់ត្រា និងគ្រប់គ្រងទ្រព្យសកម្មដូចជា កែសម្រួលប្រព័ន្ធគណនេយ្យដើម្បីឱ្យការគណនាបានត្រឹមត្រូវ ធ្វើការបណ្តុះបណ្តាលដល់បុគ្គលិក ដើម្បីមានសមត្ថភាពប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធកាន់តែមានប្រសិទ្ធភាព ចំណាយលើថ្លៃការជួល ឬទិញប្រព័ន្ធ Software សម្រាប់កត់ត្រាទិន្នន័យទាំងអស់។
- ផលប៉ះពាល់លើការផ្តល់ប្រាក់កម្ចី និងការវិនិយោគ ធនាគារ និងអ្នកវិនិយោគស្វាបស្ទង់តម្លៃនៃទ្រព្យ

សកម្មដើម្បីកំណត់ថាតើក្រុមហ៊ុនមានសមត្ថភាពសងបំណុលឬទេ។ ហើយប្រសិនបើការរៀបចំរបាយការណ៍មិនបានត្រឹមត្រូវ ឬការរាយការណ៍មិនមាននូវតម្លាភាព អាចបណ្ដាលឱ្យមាននូវការបញ្ឈប់ការផ្ដល់ប្រាក់កម្ចី។

- ផលប៉ះពាល់លើការដំឡើងតម្លៃ និងការបង់ពន្ធ ប្រសិនបើមានការដំឡើងតម្លៃលើទ្រព្យសកម្ម នោះវាអាចប៉ះពាល់ដល់ការគណនាពន្ធលើប្រាក់ចំណេញ ហើយការផ្លាស់ប្ដូរតម្លៃអាចបណ្ដាលឱ្យមានការប្រែប្រួលក្នុងអត្រាពន្ធ (Tax Rate)។
- ផលប៉ះពាល់លើបុគ្គលិកនិងសមត្ថភាពជំនាញបច្ចេកទេស ក្នុងការអនុវត្ត CIAS-16 ឱ្យបានទៀងទាត់តម្រូវឱ្យបុគ្គលិកគណនេយ្យត្រូវតែមានចំណេះដឹងច្បាស់លាស់លើការគណនា Depreciation, Impairment, Revaluation...។ ប្រសិនបើសមត្ថភាពមិនគ្រប់គ្រាន់ អាចនាំឱ្យមានកំហុសកើតមានឡើងផងដែរ។
- ផលប៉ះពាល់លើសីលធម៌វិជ្ជាជីវៈ និងភាពជឿជាក់ ការអនុវត្ត CIAS-16 មិនបានត្រឹមត្រូវ នោះវាអាចបណ្ដាលឱ្យមាននូវការបង្ហាញព័ត៌មានក្លែងក្លាយដែលអាចប៉ះពាល់ដល់ភាពជឿជាក់របស់អង្គភាពជាមួយភាគីខាងក្រៅ។

ជំពូកទី៤
ការវិភាគលើចំណុចខ្លាំង និងចំណុចខ្សោយ

ក្រោយពីបានធ្វើការសិក្សាស្រាវជ្រាវអស់រយៈពេលកន្លងមកនេះ ក្រុមរបស់នាងខ្ញុំ បានប្រមូលព័ត៌មាន និងទិន្នន័យសំខាន់ៗជាច្រើន ទុកជាដើមទុនដើម្បីធ្វើការវិភាគ វាស់វែង និងវាយតម្លៃពីសារៈសំខាន់នៃស្តង់ដាគណនេយ្យអន្តរជាតិនៃកម្ពុជា១៦ (CIAS-16) ហើយក្នុងនោះផងដែរ ក្រុមនាងខ្ញុំបានសង្កេតមើលឃើញថាមាននូវចំណុចខ្លាំង និងចំណុចខ្សោយមួយចំនួនដែលមានដូចខាងក្រោមៈ

៤.១ ការវិភាគលើចំណុចខ្លាំង

- សហគ្រាសមានការអនុវត្តស្របទៅតាមស្តង់ដាគណនេយ្យអន្តរជាតិនៃកម្ពុជា១៦ បានត្រឹមត្រូវ ដោយការអនុវត្ត CIAS-16 ជាចំណុចសំខាន់សម្រាប់ធានាថាការរៀបចំ និងការរាយការណ៍ទិន្នន័យទាំងអស់ទាក់ទងនឹងទ្រព្យសកម្ម (PPE) ត្រូវបានអនុវត្តយ៉ាងត្រឹមត្រូវ និងមានសុពលភាព។ វាជួយផ្តល់ភាពជឿជាក់ និងគុណភាពខ្ពស់ដល់របាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ ដែលជាជម្រើសសំខាន់សម្រាប់ការធ្វើសេចក្តីសន្និដ្ឋានរបស់អ្នកវិនិយោគ អ្នកផ្តល់កម្ចី និងអាជ្ញាធរពាក់ព័ន្ធ។
- ការគ្រប់គ្រងទ្រព្យសកម្ម (PPE) បានកាន់តែល្អប្រសើរ ដោយសហគ្រាសអាចតាមដាន អភិរក្ស និងប្រើប្រាស់ទ្រព្យសកម្មបានល្អជាងមុន។ វាជួយបង្កើនប្រសិទ្ធភាពក្នុងការប្រើប្រាស់ធនធាន និងកាត់បន្ថយការចំណាយដោយខាតឥណទាន ឬការបាត់បង់ទ្រព្យសកម្មដែលមិនបានគ្រប់គ្រងល្អ។
- ការរៀបចំទិន្នន័យនៃរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុបានត្រឹមត្រូវ ច្បាស់លាស់ ហើយវាជួយឱ្យការប្រើប្រាស់ទិន្នន័យសម្រាប់វិភាគ ធ្វើការព្យាករណ៍ និងសម្រេចចិត្តលើការវិនិយោគ ឬការគ្រប់គ្រងខាងក្នុងកាន់តែមានប្រសិទ្ធភាព។
- លើកកម្ពស់ដល់ការវិនិយោគ ដោយធានាឱ្យមាននូវភាពជឿជាក់ពីគ្រប់ភាគីវិនិយោគ និងអ្នកផ្តល់កម្ចី ហើយវាក៏បានបង្កើនការវិនិយោគបានកាន់តែច្រើនទាំងក្នុង និងក្រៅប្រទេស។ របាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុដែលអនុវត្តស្របតាមស្តង់ដាត្រឹមត្រូវ នឹងធ្វើឱ្យភាគីខាងក្រៅមានភាពជឿជាក់លើសមត្ថភាពគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុ។ វាជួយបង្កើនការទាក់ទាញវិនិយោគ និងធនធានហិរញ្ញវត្ថុថ្មី ដោយសម្គាល់ថាសហគ្រាសមានគ្រប់លក្ខណៈក្នុងការអភិវឌ្ឍន៍ និងធានាបាននូវផលចំណេញ។
- ការប្រើប្រាស់វិធីសាស្ត្រដែលមានប្រសិទ្ធភាព ដើម្បីធ្វើការគណនាតម្លៃនៃទ្រព្យសកម្ម ការធ្វើរំលស់ទៅតាមអាយុកាលប្រើប្រាស់របស់ទ្រព្យសកម្ម និងការធ្វើ Impairment បានត្រឹមត្រូវ។ ការប្រើប្រាស់នូវវិធីសាស្ត្រដូចជា straight-line depreciation ឬ declining balance method បន្សល់ភាពស្មើភាព និងភាពជាក់លាក់ក្នុងការកំណត់តម្លៃ។ ជាពិសេស ការធ្វើ impairment test សមស្របធានាឱ្យមានការបង្ហាញតម្លៃទ្រព្យសកម្មត្រឹមត្រូវបំផុត ដែលជួយកាត់បន្ថយហានិភ័យនៃការផ្តល់ព័ត៌មានខុសឆ្គង។
- ការប្រើប្រាស់នូវប្រព័ន្ធគណនេយ្យស្របតាមស្តង់ដាគណនេយ្យអន្តរជាតិ ដែលមានភាពងាយស្រួលដល់ការអនុវត្តការងារនៅក្នុងស្ថាប័ន។ ប្រព័ន្ធគណនេយ្យដែលគាំទ្រស្តង់ដាទាំងនេះ នឹងជួយសហគ្រាសសន្សំទាំងពេលវេលា និងថវិកា ដោយសារការធ្វើកំណត់ត្រា សង្ខេប និងរៀបចំរបាយការណ៍កាន់តែមានប្រសិទ្ធភាព ហើយវាផ្តល់ការបញ្ចូលទិន្នន័យយ៉ាងមានរបៀបរៀបរយ និងធានាថាទិន្នន័យគ្មានកំហុស។

- កាត់បន្ថយនូវកំហុសខុសឆ្គង ឬហានិភ័យនៃការរៀបចំរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុនៅក្នុងអង្គភាពអាជីវកម្ម ដោយការអនុវត្តស្របស្តង់ដាបានត្រឹមត្រូវ និងប្រើប្រព័ន្ធទំនើប អាជីវកម្មអាចកាត់បន្ថយកំហុសខុសឆ្គងស្ទើរតែទាំងស្រុង។
- ជួយសហគ្រាសពង្រឹងការត្រួតពិនិត្យផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុលើការទិញ ការប្រើប្រាស់ និងចំណាយលើទ្រព្យសកម្មប្រកបដោយភាពច្បាស់លាស់ និងមានឯកសារសម្រិតសម្រាំងត្រឹមត្រូវ។ វាជួយទប់ស្កាត់អំពើពុករលួយ និងការបាត់បង់ទ្រព្យសកម្មដោយអចេតនា ឬចេតនា។
- ជួយសម្រួលការត្រួតពិនិត្យដោយសវនកម្មករ (Auditor) ការអនុវត្តត្រឹមត្រូវនូវ CIAS-16 អាចផ្តល់ឯកសារអះអាងបានយ៉ាងពេញលេញ និងច្បាស់លាស់សម្រាប់ការត្រួតពិនិត្យលើរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុដែលធ្វើឡើងដោយ Auditor ។ វាបានកាត់បន្ថយនូវភាពស្មុគស្មាញ និងលើកកម្ពស់ភាពជឿជាក់ក្នុងការអនុម័តរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ។
- ការអភិវឌ្ឍទិន្នន័យប្រចាំខែ ឬប្រចាំឆ្នាំស្របទៅតាមគោលការណ៍ធនាគារ និងសហគមន៍អន្តរជាតិសហគ្រាសអាចរៀបចំរបាយការណ៍លើ PPE ដោយមានទម្រង់ និងវិធីសាស្ត្រដែលបានទទួលស្គាល់ជាសកល ជួយឱ្យការទំនាក់ទំនងជាមួយភាគីផ្សេងៗដូចជា សហគមន៍អភិវឌ្ឍ ធនាគារជាតិ ឬអ្នកផ្តល់ប្រាក់កម្ចីកាន់តែងាយស្រួល។
- ការពង្រឹងភាពបើកចំហ និងការទទួលខុសត្រូវផ្នែកគ្រប់គ្រង CIAS-16 ជួយធានាថាការអភិរក្សទ្រព្យសកម្ម គឺជាសកម្មភាពមានភាពច្បាស់លាស់ និងត្រូវបានប្រកាសជាសាធារណៈ។ វាធ្វើឱ្យការគ្រប់គ្រងមានតម្លាភាព និងពង្រឹងភាពទំនួលខុសត្រូវ។
- ជួយលើការគ្រប់គ្រងចំណាយពន្ធ ដោយការរំលស់ និងការទទួលស្គាល់ impairment ត្រូវបានចុះបញ្ជីត្រឹមត្រូវ និងអាចប្រើប្រាស់ក្នុងការរាប់បញ្ចូលក្នុងរបាយការណ៍ពន្ធ ដូច្នេះវាអាចជួយកាត់បន្ថយនូវហានិភ័យពីសំណាក់អាជ្ញាធរពន្ធ និងការផាកពិន័យលើពន្ធ។
- ជួយក្នុងការរៀបចំផែនការវិនិយោគនាពេលអនាគត ព័ត៌មានទាំងអស់ដែលទាក់ទងនឹងអាយុកាលនៃទ្រព្យសកម្ម បំណុល និងតម្លៃសមស្របអាចប្រើប្រាស់សម្រាប់ការវិភាគ ផែនការវិនិយោគនាពេលអនាគត ដោយផ្អែកលើទិន្នន័យពិតប្រាកដ។

៤.២ ការវិភាគលើចំណុចខ្សោយ

ភាពខ្សោយនៅក្នុងការអនុវត្តស្របតាមស្តង់ដាគណនេយ្យអន្តរជាតិនៃកម្ពុជា១៦ តែងតែមានការកើតឡើងមួយចំនួនផងដែរ មិនថាស្តង់ដានេះ មានប្រសិទ្ធភាពកម្រិតណាក៏ដោយ វាក៏នូវតែមានចំណុចមិនល្អលេចឡើងផងដែរ។ ខាងក្រោមនេះជាចំណុចខ្សោយមួយចំនួននៅក្នុងការអនុវត្តស្តង់ដាគណនេយ្យអន្តរជាតិនៃកម្ពុជា១៦ ៖

- មានភាពស្មុគស្មាញក្នុងការអនុវត្ត ដោយក្រុមហ៊ុនអាចជួបការលំបាកនៅក្នុងការយល់ដឹង និងអនុវត្តតាមស្តង់ដាដោយសារតម្រូវការលម្អិតខ្ពស់ ធ្វើឱ្យក្រុមហ៊ុននៅតែមានការយល់ខុស ឬអនុវត្តខុសពីបទប្បញ្ញត្តិ
- ការប្រើប្រាស់វិធីសាស្ត្រ Revaluation Model អាចបង្កើនហានិភ័យក្នុងការប៉ាន់ប្រមាណតម្លៃទីផ្សារនៃទ្រព្យសកម្ម ដោយវាអាចមានភាពអស្ថេរភាព ហើយត្រូវការអ្នកជំនាញក្នុងការវាយតម្លៃឱ្យបានត្រឹមត្រូវដែលអាចធ្វើ

ឱ្យការចំណាយមានការកើនឡើងផងដែរ

- ការយល់ដឹង និងសមត្ថភាពបច្ចេកទេសរបស់បុគ្គលិក ដោយគណនេយ្យករនៅកម្ពុជាមួយចំនួនមិនមានចំណេះដឹង និងសមត្ថភាពពេញលេញគ្រប់គ្រាន់ នៅក្នុងការអនុវត្តស្របទៅតាម CIAS-16 ដោយសារតែការអប់រំ និងការបណ្តុះបណ្តាលនៅមានកម្រិតកំណត់នៅឡើយ។

ជំពូកទី៥
សេចក្តីសន្និដ្ឋាន និងការផ្តល់អនុសាសន៍

៥.១ សេចក្តីសន្និដ្ឋាន

បន្ទាប់ពីបានធ្វើការវិភាគលើចំណុចខ្លាំង និងចំណុចខ្សោយអំពីប្រធានបទ «សារៈសំខាន់នៃស្តង់ដាគណនេយ្យអន្តរជាតិនៃកម្ពុជា១៦» រួចមកនេះ ក្រុមនាងខ្ញុំមានការយល់ឃើញថាស្តង់ដាគណនេយ្យអន្តរជាតិនៃកម្ពុជា១៦ ពិតជាមានអត្ថប្រយោជន៍ និងសារៈសំខាន់យ៉ាងខ្លាំងដល់អ្នកសិក្សា អាជីវកម្ម និងសង្គមជាតិ។ ដោយបានធ្វើឱ្យអ្នកសិក្សាទទួលបាននូវចំណេះដឹងមួយ ដែលស្របតាមស្តង់ដាអន្តរជាតិ ចំណែកឯអាជីវកម្ម មានការអនុវត្តបានត្រឹមត្រូវនៅក្នុងការរៀបចំរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ ហើយការគ្រប់គ្រងទ្រព្យសកម្មបានក៏កាន់តែល្អប្រសើរ មិនសូវមាននូវកំហុសខុសឆ្គង និងហានិភ័យនៃការរាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ។ មិនតែប៉ុណ្ណោះ វាក៏បានជួយបង្កើននូវភាពជឿជាក់នៃរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុដល់ភាគីពាក់ព័ន្ធ និងអ្នកផ្តល់កម្ចី ហើយជាក់ស្តែងការអនុវត្តបានត្រឹមត្រូវស្របតាមស្តង់ដាគណនេយ្យអន្តរជាតិ បានជួយធ្វើឱ្យប្រទេសជាតិ និងសង្គមជាតិមាននូវការរីកចម្រើនមួយកម្រិតផងដែរ។

ជាពិសេសទៅទៀត ការអនុវត្តស្របតាមស្តង់ដាគណនេយ្យអន្តរជាតិនៃកម្ពុជា១៦ បានធ្វើឱ្យការវិភាគប្រតិបត្តិការ ការកត់ត្រា ការជ្រើសរើសនូវវិធីសាស្ត្រដើម្បីគណនាតម្លៃទ្រព្យសកម្ម ការធ្វើរំលស់ទៅតាមអាយុកាលប្រើប្រាស់របស់ទ្រព្យសកម្ម ការធ្វើ Impairment បានយ៉ាងត្រឹមត្រូវ និងមានប្រសិទ្ធិភាព ហើយវាក៏បានធ្វើឱ្យទិន្នន័យនៃរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ ដែលបានធ្វើការផ្សាយចេញទៅខាងក្រៅមានភាពត្រឹមត្រូវ ច្បាស់លាស់ និងអាចជឿទុកចិត្តបាន។ លើសពីនេះ ការអនុវត្ត CIAS-16 បានចង្អុលបង្ហាញអំពីចំណុចខ្លាំង ចំណុចខ្សោយ រួមទាំងផលប៉ះពាល់ក្នុងការអនុត្តផងដែរ។

ស្តង់ដាគណនេយ្យអន្តរជាតិនៃកម្ពុជា១៦ បានជួយសម្រួលទៅដល់ស្ថាប័ននៅក្នុងដំណើរការអាជីវកម្ម ដោយការប្រើប្រាស់នូវប្រព័ន្ធគណនេយ្យដែលមានប្រសិទ្ធិភាព បានជួយឱ្យចំណេញពេលវេលា និងថវិកាបានកាន់តែល្អប្រសើរ ហើយការរៀបចំនូវរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុបានលឿន មានតម្លាភាព និងមានទំនុកចិត្តដល់អ្នកវិនិយោគទាំងក្នុង និងក្រៅប្រទេស។

៥.២ ការផ្តល់អនុសាសន៍

នៅក្នុងអំឡុងពេលសិក្សាស្រាវជ្រាវ និងវិភាគលើឯកសារ ក៏ដូចជាទិន្នន័យដែលមានការពាក់ព័ន្ធទៅនឹងប្រធានបទ « សារៈសំខាន់នៃស្តង់ដាគណនេយ្យអន្តរជាតិនៃកម្ពុជា១៦ » រួចមក ដូចនេះហើយក្រុមយើងខ្ញុំសូមផ្តល់នូវអនុសាសន៍មួយចំនួន ដើម្បីធ្វើឱ្យការអនុវត្តនូវស្តង់ដាគណនេយ្យអន្តរជាតិនៃកម្ពុជា១៦ បានកាន់តែល្អប្រសើរ រួមមានដូចខាងក្រោម៖

- ដើម្បីជៀសវាងការកើតមានភាពស្មុគស្មាញចំពោះការអនុវត្ត CIAS-16 នោះស្ថាប័ននិយ័តករគណនេយ្យ និងសវនកម្ម (ACAR) ត្រូវធ្វើការបង្កើតនូវសៀវភៅណែនាំ និងលើកយកនូវឧទាហរណ៍ពិតៗជាក់ស្តែង ឬដោយប្រើភាសាងាយស្រួលយល់ ។ រៀបចំវគ្គបណ្តុះបណ្តាលជាក់លាក់ដើម្បីផ្តល់ការណែនាំ និងការឧបត្ថម្ភខាងបច្ចេកទេស ហើយបង្កើតនូវប្រព័ន្ធគាំទ្របច្ចេកទេស (Technical Support) ដូចជា Call center

ឬ Online helpdesk ដើម្បីឆ្លើយសំណួរក្នុងការអនុវត្ត CIAS-16។

- ដើម្បីជៀសវាងនូវហានិភ័យក្នុងការប៉ាន់ប្រមាណតម្លៃទីផ្សារនៃទ្រព្យសកម្ម នោះត្រូវធ្វើការចេញផ្សាយនូវវិធានការប្រកបដោយជំហានច្បាស់លាស់ ដើម្បីជួយសហគ្រាសប៉ាន់ប្រមាណតម្លៃ ដោយផ្អែកលើគោលការណ៍សហសម័យ និងតម្លៃទីផ្សារ។ រៀបចំក្រុមអ្នកវាយតម្លៃមានអាជ្ញាប័ណ្ណ និងឯកទេសដោយសហការជាមួយអង្គភាពជាន់ខ្ពស់ក្នុងវិស័យវាយតម្លៃ ដើម្បីធានាបាននូវការប៉ាន់ប្រមាណមានគុណភាព និងស្តង់ដា។
- ដើម្បីបង្កើននូវការយល់ដឹង និងសមត្ថភាពបច្ចេកទេសទៅដល់បុគ្គលិក នៅក្នុងការអនុវត្ត CIAS-16 នោះស្ថាប័នត្រូវជំរុញការរៀបចំវគ្គបណ្តុះបណ្តាលជាប្រចាំ សម្រាប់បុគ្គលិកគណនេយ្យ និងប្រធានហិរញ្ញវត្ថុទាំងក្នុងវិស័យរដ្ឋ និងឯកជន។ ផ្តល់ជំនួយហិរញ្ញវត្ថុ ឬអាហារូបករណ៍ សម្រាប់បុគ្គលិកគណនេយ្យទៅចូលរួមវគ្គអប់រំជំនាញវិស័យគណនេយ្យអន្តរជាតិ ហើយបង្កើតនូវកម្មវិធីប្រឡងបញ្ជាក់សមត្ថភាពជាសកល (Certifications) ដូចជា ACCA CPA ដែលត្រូវបានគាំទ្រដោយរដ្ឋាភិបាល ឬសហគ្រាសធំៗ។

ឯកសារយោង

1. វិទ្យាស្ថានវ៉ាន់ដា (2022). Basic Financial Accounting : ភាគ១ បោះពុម្ពលើកទី១១ ទំព័រទី៧២-២៣២ ទំព័រ. ភ្នំពេញ។
2. វិទ្យាស្ថានវ៉ាន់ដា (2022). *Intermediate Accounting ភាគ១.* បោះពុម្ពលើកទី១១. ទំព័រទី០២. ១៦២ទំព័រ. ភ្នំពេញ។
3. វិទ្យាស្ថានវ៉ាន់ដា (2024). *Auditing ភាគ១.* បោះពុម្ពលើកទី១១. ទំព័រទី១៤. ៩៥ទំព័រ. ភ្នំពេញ។
4. វិទ្យាស្ថានវ៉ាន់ដា (2024). *Auditing ភាគ១.* បោះពុម្ពលើកទី១១ ទំព័រទី១៥-១៧. ៩៥ទំព័រ. ភ្នំពេញ។
5. និយ័តករគណនេយ្យ និងសវនកម្ម. (2021). *អំពីស្ថាប័ន.* Retrieved from https://www.acar.gov.kh (Accessed 02.04.25)
6. FaceBook Page. Khmer Next Generation. (2024,September 16). *ប្រវត្តិគណនេយ្យ.* Retrieved from
7. https://www.facebook.com/share/p/1AhtCkoxgG/?mibextid=wwXIfr (Accessed 02.04.25)
8. និយ័តករគណនេយ្យ និងសវនកម្ម. (2015,December 16). *ស្តង់ដាគណនេយ្យអន្តរជាតិនៃកម្ពុជា១៦.* Retrieved from https://www.acar.gov.kh (Accessed 05.04.25)
9. ភ្នំពេញប៉ុស្តិ៍. (2020,October 26). *ហេតុអ្វីបានជាស្តង់ដាគណនេយ្យអន្តរជាតិនៃកម្ពុជាមានសារៈសំខាន់ ?* Retrieved from https://m.postkhmer.com (Accessed 05.04.25)
10. និយ័តករគណនេយ្យ និងសវនកម្ម. (2015, December 16). *ស្តង់ដាគណនេយ្យអន្តរជាតិនៃកម្ពុជា.* Retrieved from https://www.acar.gov.kh (Accessed 05.04.25)

ឧបសម្ព័ន្ធ

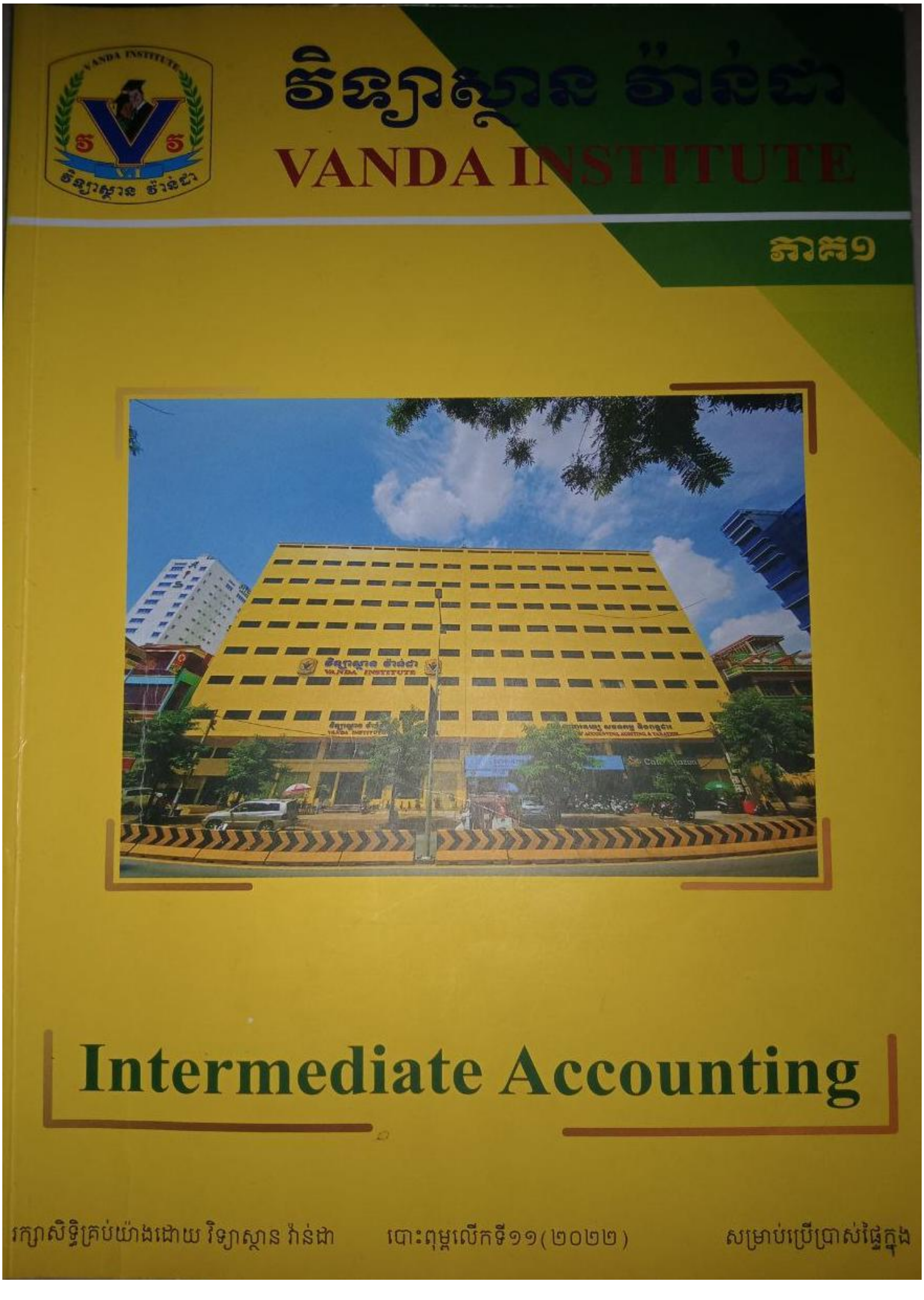
វិទ្យាស្ថាន វ៉ាន់ដា
VANDA INSTITUTE
ភាគ១
Intermediate Accounting
រក្សាសិទ្ធិគ្រប់យ៉ាងដោយ វិទ្យាស្ថាន វ៉ាន់ដា
បោះពុម្ពលើកទី១១(២០២២)
សម្រាប់ប្រើប្រាស់ផ្ទៃក្នុង

វិទ្យាស្ថាន វ៉ាន់ដា
VANDA INSTITUTE

ភាគ១

សវនកម្ម
Auditing

រក្សាសិទ្ធិគ្រប់យ៉ាងដោយ វិទ្យាស្ថាន វ៉ាន់ដា បោះពុម្ពលើកទី១១(២០២៤) សម្រាប់ប្រើប្រាស់ផ្ទៃក្នុង

វិទ្យាស្ថាន វ៉ាន់ដា
VANDA INSTITUTE

ភាគ១

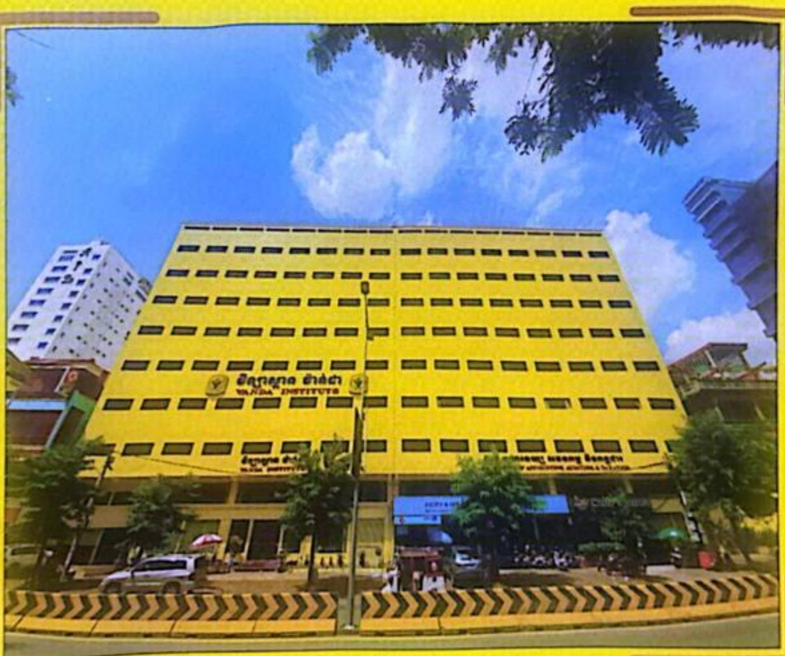

Basic Financial Accounting

រក្សាសិទ្ធិគ្រប់យ៉ាងដោយ វិទ្យាស្ថាន វ៉ាន់ដា បោះពុម្ពលើកទី១៣(២០២២) សម្រាប់ប្រើប្រាស់ផ្ទៃក្នុង

ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ
ក្រុមប្រឹក្សាជាតិគណនេយ្យ

CIAS 16

ទ្រព្យ រោងចក្រ និងបរិក្ខារ

Property, Plant and Equipment

ក្រុមប្រឹក្សាស្តង់ដាគណនេយ្យអន្តរជាតិ
International Accounting Standards Board (IASB®)

IFRS™